

Ára 10 fillér (3 lei)

MAGYAR LAPOK

KERESZTÉNY NAPILAP

IX. évfolyam, 221 (2505) szám.

Szerda

Nagyvárad, 1940 október 16

A román kormány kiküldöttei Ribbentropnál és Cianonál

A Magyarország és Románia közötti jóviszony gyakorlati megvalósításáról tárgyalnak

Berlinből jelentik: (MTI.) Ribbentrop német hírodalmi külügyminiszter hétfőn fogadta Pop Valért.

Ciano olasz külügyminiszter — mint Rómából jelentik / szintén fogadta Manoilescut.

Rómából jelentik: (A Magyarország tudósítása.) Manoilescu volt román külügyminiszter ma reggel megérkezett Rómába és értesülésünk szerint ma délelőtt fogadta is őt gróf Ciano külügyminiszter. Azokkal a megbeszélésekkel kapcsolatban, amelyeket Manoilescu Rómában folytatni fog, illetékes római körökben a következőket mondották:

— Általános szempontból tekintetbe kell venni, hogy a bécsi döntés után Németország és Olaszország garanciát adott Romániának, másodszor Antonescu miniszterelnökségével és a Vasgárdának uralomrajutásával a tengelyhatalmak nemcsak úgy tekintenek Romániára, mint baráti államra, hanem olyanra, amely politikáját tökéletesen a tengelyhez irányította. Nem kell tehát csodálkozni azon, hogy ha most gyakoriabbak a kontaktusok a román államférfiak és a tengely vezetői között, különösen már csak azért is, miután az előző időszakban, amikor nem a Vasgárda volt uralmon, igen ritkák voltak ezek a találkozások. Ami a részleteket — tudniillik Manoilescu

itteni látogatásának részleteit — illeti, arra nézve a következőket mondották illetékes politikai körök:

— Ez a látogatás beletartozik a bécsi döntés keretébe. Olaszország és Németország nemcsak egy súlyos területi kérdést oldottak meg Bécsben, amely teljesen megmérgezte a viszonyt Magyarország és Románia között, hanem meg akarták vetni az alapjait a Magyarország és Románia közötti jóviszonynak és annak, hogy a Dunavölgyében a béke állandó legyen és fenntartassék, szemben azokkal a célokkal, amelyeket a tengely ellenségei akarnak elérni. A bécsi döntésnek van betűje és van szelleme. Olaszország és Németország azt kívánják, hogy a bécsi döntés betűjével és szellemével teljesen átvigyék a valóságba annak békítő értelmét is. Feltehető, hogy Manoilescu Rómában, éppen úgy, mint Pop Valér Berlinben, elő fogja terjeszteni mindazokat a dolgokat, amelyek a bécsi döntésnek a gyakorlatba való átvitelére vonatkoznak.

A romániai zsidók eltiltása a mozi-bérlettelől.

Bukarestből jelentik: A román propaganda-minisztérium megtiltotta, hogy a zsidók a jövőben mozgószínházakat béreljenek.

Vitéz Bonczos Miklós magyar kormánybiztos látogatása a Romániából menekültek között

Kolozsvárról jelentik: (M. T. I.) Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, menekültügyi kormánybiztos hétfőn délben repülőgépen Kolozsvárra érkezett. Előbb a szamosfalvi, majd a szászfenesi menekülttábort látogatta meg. Az előbbiben 1869, az utóbbiban 980 menekült van. Az államtit-

kár részletesen érdeklődött a táborok parancsnokainál a menekültek élelmezési, egészségügyi és szociális helyzetét illetően és elbámulta a menekültekkel is.

Vitéz Bonczos Miklós kedden reggel tovább utazott Marosvásárhelyre.

Roosevelt legutóbbi beszédét tartózkodással fogadják Németországban

Az amerikaiak menekülése Angliából és Kinából. Négy száz százalékkal emelkedett az amerikai repülőgépipar termelőképessége

Berlinből jelentik: (MTI.) Mind illetékes helyen, mind német politikai körökben tartózkodnak az állásfoglalástól Roosevelt legutóbbi beszédével kapcsolatban.

Newyorkból jelentik: A londoni amerikai főkonzul hétfőn irásban kérdést intézett az Egyesült Államokból Angliában élő polgárokhoz, óhajtanak-e hazatérni, ha Kennedy nagykövet a hazatérésre lehetőséget biztosít.

Sanghaiból jelentik: Az itt megtelepedett több, mint ezer amerikai állampolgár hatósági tanácsra felvettette magát az elköltözendők jegyzékébe. Az itteni amerikaiak több mint negyed része utrakézen áll.

Washingtonból jelentik: Morgenthau pénzügy-

miniszternek Roosevelthez intézett és hétfőn közölt jelentése szerint az amerikai repülőgépipar foglalkoztatottsági foka az utolsó két évben 400 százalékkal emelkedett.

A délamerikai államok vezérkari főnökei nagy mozgásban.

Washingtonból jelentik: (Német Távirati Iroda.) Kilenc latinamerikai köztársaság vezérkari főnökei négyezer mérföldnyi repülőút után, melynek során katonai berendezéseket és ipartelepeket tekintettek meg, visszatértek Washingtonba. Szerdán tizenegy latinamerikai ország vezérkari főnökei az Egyesült Államok vezérkari főnökének meghívására hasonló szemleutazatra utaznak.

Képviselőink felelőssége

Irta: dr Krüger Jenő

A szabadságharc előtti rendi alkotmányban az országgyűlésbe választott követek valóságban képviselői voltak választóiknak, akiknek utasításait követniök kellett, ellenkező esetben vissza lehetett őket hívni. A parlamentáris rendszer ezt megváltoztatta. Mint boldogult Nagy Ernő professzorunk tanította: a képviselő és választók között a jogi viszony a választás pillanatában megszűnik s bármilyen programot is hirdetett megelőzőleg, később azt tehet, amit jónak lát, tetteiről, magatartásáról senkinek sem tartozik számot adni. A jövő államjogi fejlődés iránya az, hogy lehetőleg a különböző társadalmi rétegek és foglalkozási ágak keretén belül megválasztott szakképviselők alkossák a parlamentet, mert a törvényalkotás nem merülhet ki abban, hogy a kormány szakközegei által elkészített törvényjavaslatot a képviselő pártállása szerint megszavazza vagy nem szavazza meg, hanem magának a képviselőnek kell elsősorban alaposan ismernie a saját szakmáját és irányítania a törvényhozást. Mint-hogy a képviselő számára nincs előírva egyik-fajta szaktudás sem, ezért — legalább a háborúelőtti parlamentben — nagyon sok képviselő, sőt neves politikus volt, aki, bár mindehhez hozzászólhatott és hozzá is szólt, tulajdonképpen semmihez sem értett.

A keleti részekről most behívott képviselők is elvileg önálló törvényhozókká lettek és így további működésükért *jogilag* senkinek sem felelősek. Nekünk, a keleti részek polgárainak annál kevésbé felelősek, mert hiszen nem mi választottuk őket, hanem a kormány, a miniszterelnök úr által ismertetett szempontok figyelembevételével és saját bizalmi embereinek ajánlatára választotta ki a legalkalmasabbaknak vélt férfiakat. De ha nem is lehet szó jogi felelősségről, annál nagyobb az *erkölcsi* felelősség.

Ma a kiválasztott erdélyi képviselők úgy állanak az ország színe előtt, mint Erdély és a keleti részek valóságos képviselői, mint e terület legkiválóbbjai. Az ő parlamenti munkájuknak színvonaláról fognak következtetni a keleti részek szellemi színvonalára, az ő magatartásukból az erdélyi közélet morális értékére. Felelőségük sokszoros. Felelősek a magyar országgyűlésnek, mely őket meghívta, a kormánynak, mely őket kiválasztotta, a bizalmi férfiaknak, akik őket a képviselőségre ajánlották, de legfőképpen felelősek az erdélyi és keletrészi népek, melyet, ha nem is választás útján, de tényleg képviselnek. A visszacsatolt területek számtalan problémájának helyes megoldása elsősorban tőlük függ, mert tőlük vár felvilágosítást és tanácsot a kormány és a magyar parlament.

Óriási munka vár rájuk. Olyan nagy ez a munka, hogy nem maradhat és nem is szabad, hogy maradjon idejük más fölösleges dolgokra, mint egyéni kijárássokra, elhelyezkedésekre. Annyira egyesíteniök kell minden munkaerejüket, hogy nem szabad pártokra oszolniok, hanem egy csoportban kell maradniok, mely az anyaországbeli pártcsoportoktól függetlenül és azok felett állva, kizárólag a két országrész egyesítésének szentelt munkásságát. Ezt a képviselők már el is határozták.

Rengeteget kell tanulniok s hogy tudásuk alapos legyen, szakcsoportokat kell alakítaniok,

amelyek az ügyek egy-egy csoportjával behatóan foglalkoznak. Aki például az agrárreformmal foglalkozik, annak alaposan meg kell tanulnia nemcsak az erdélyi agrárreform minden intézkedését, de a cseh agrárreformot és annak felülvizsgálását, de legfőképpen a magyar földreform minden részletét és az eddigi eredmények mellett a még jelentkező hiányokat és szükségleteket is. Közös tanácskozásokban legfeljebb általános irányelveket lehet megbeszélteni és megállapítani, a részleteket csak a kis bizottságok dolgozhatják ki, amelyek viszont az egyes tagok közt osszák ki az anyagot, mert jól dolgozni az ember csak magában tud. Nem elméleti értekezéseket kell írni, hanem pontosan megszövegezett és indokolt törvényszakaszokat szerkeszteni s ha a szakértő megbízott munkáját a szakbizottság felülvizsgálta s az erdélyi csoport jóváhagyása után az a kormány és a törvényhozás elé kerül, akkor látni fogja a kormány, az országgyűlés és látni fogjuk mi is, hogy csakugyan méltó emberek képviselnek minket az ország színe előtt.

Az ilyen megosztott, mindenkitől részletes ismereteket és alaposítást kívánó munka során ki fog derülni az is, hogy a kiválasztott képviselők mindegyike megfelel-e a várakozásnak és fontos feladatának. Ki fog derülni, ha valaki esetleg semmi téren nem tud olyat nyújtani, ami az országnak és országrészünknek hasznára volna. Ki fog derülni, ha vala-

kiben hiányzanék a szorgalom és lelkiismeretesség, ha valaki nem az odaadó munkát tekinteni képviselői hivatásának, hanem abban kizárólag eddigi érdemeinek megjutalmazását látja. Nem hisszük, hogy ilyen akadna a képviselők között, de ha mégis volna, annak haladéktalanul le kellene mondania tisztességéről s átadni a helyét... azoknak az igazán értékes munkásoknak, akik nem juthattak be, mert hála Istennek, nagyon sokan vannak.

Sokan vannak, ha nem is szavalnak a fórumon. De meg lehet őket találni. Nem ajánlások útján, ha a gyermekeknek már bevezették, a felnőttek között is lehetne végezni egy kis „tehetségkutatót”. Képviselőink mindenike maga is ismer ilyet jó egynéhányat. Ezekkel érintkezést kell fenntartania s fontos, vagy előtte nem egészen világos kérdésekben meg kell hallgatnia őket. Nincs itt olyan ember, aki a legnagyobb készséggel ne bocsátaná tudását és tapasztalatát a közösség javára. Hiszen a magunk és hazánk jövőjéről van szó! Ne akadályozza a hiúság a képviselőt a kérdésközlésben és ne húzódjék vissza senki a tanácsadástól sértett vagy ki nem elégitett hiúságból. Csak így érhető el az, hogy igazi érdemek alapján büszkének leszünk első képviselőinkre s a magyarság bizalma a választások során is meg fogja állapítani, hogy a kiválasztottak hivatottak is voltak.

Korrupció és a fiatal magyarok

Figyelemmel és tisztelettel olvastuk vitéz Rajnay Károly tábornok, városi katonai parancsnok úr szavait, melyek a becsület és tiszta erkölcs, a jóba, széphe és nemesbe vetett hitnek leghivatottabb helyről elhangzott kijelentései a városban. Tudjuk, hogy ezek mennyire szükségesek az itteni húsz éves idegen uralom után. A nagyváradi fiatal magyarok egy tekintélyes számu csoportja nevében fölkerestük a Tábornok urat, aki a fiatalisághoz közel álló és ezt megértő lelkével fogadott minket és felkért a következő hitvallás tételére.

Mi, fiatal magyarok, akik ebben a bűnös, rokkant szellemben kényszerültünk felszűrni élő magyar lelkiismeretünkben egy percig sem szüntünk meg ezt a korrupciós közszellemet elítélni. Sorainkból kiközösítettük azokat az eltévelyedett társakat, akiket e szellem megméltelyezett. Velük sem baráti, sem egyéb kapcsolatot fenn nem tartottunk és nem is tartunk.

Az erdélyi és partiumbéli fiatal magyarság, lett legyen az értelmiségi, falusi vagy munkás, — az elnyomatás keserves húsz évében is hűen ápolta a becsület vérbé oltott eszményeit. Ápolta ezt családi otthonában, szívében, — ápolta üldözött, számtalanszor betiltott és mégis megtartott egyesületeiben, ápolta különösen főiskolák körében. Hivatkozunk itt a nagyváradi Pro Juventate főiskolák csoportra, a kolozsvári Ike Majláth-Kör és Dávid Ferenc Egyesület, valamint az Egyetemi Mária Kongregáció összejöveteleire és ezen egyesületek közleményeire a „Hitel”-re és az Erdélyi Fiatalokra, valamint a legutóbbi, augusztus hó elején megjelent aradi Vasárnap c. folyóirat főiskolák számára.

Mi, fiatal magyarok, magunkra hagyatva csak szüleink és egy-két tanárunk lelkes, elfojtott szavából táplálkozhattunk. De nem várakozhattunk sokáig az idősebbek táplálék-nyújtására. Megkerestük önmagunkban azokat az ősi magyar becsület- és eszményforrásokat, tápláltuk ezeket a rendőri lehelkedés kijátszásával megszerzett anyaországi könyvekkel és folyóiratokkal és mindenünket, — jövőnket, megélhetésünket, szabadságunkat és talán életünket is kockára tettük az eszményi értékek megszerzése- és megtartásáért.

Hivatkozunk itt Teleki Pál miniszterelnök szavaira is: Erdélyben gazdaságilag leromlott, de lélekben gazdag testvérekre találtunk. Aki lélekben gazdag, abban a becsületnek és eszményi értékeknek élniük kell és e húsz év alatt mi, észak-partiumbéli is Erdély e szellemiségéhez tartozunk.

Idézzük a „Függetlenség” szeptember 29-iki számából: „Amire Erdély magyarsága megtanított” c. cikkéből: „Aki ismeri Erdély szellemi fejlődését,

a szellemi, politikai és világnézeti eszméknek ezt a kemény harcát, az nagyon jól tudja, hogy az erdélyi fiatal magyarság mindig az önmegismerés útját járta... Az erdélyi magyar nép számára a kisebbségi helyzet nemcsak az alárendeltség érzetét jelentette, nemcsak a „másodrendű állampolgárok” kitaszítottságát, hanem eszmélet, öntudatosodást, nemzeti felemelkedést is.” — Idézi a „Függetlenség” cikkírója Németh László szavait, melyek itt teljesen helytállóak: „A kevesebb joga az életben az, hogy különb. A kisebbség jogosítványa, ha elit tud lenni. A nemesek kevesebben voltak a hűbéri államban, mint a parasztok, de senki sem mondhatta rájuk, hogy feleslegesek. A kis nép vagy nemesség tud lenni a népek között, vagy lökik, amíg elkallódik.” — Nem kallódtunk el és becsülettel voltunk a húsz év rogyokban járó nemesi, akár értelmiségi, akár falusi vagy munkás sorsban élünk is.

Tettük ezt a hitvallást vitéz Rajnay Károly tábornok urral egyetértésben azért, hogy úgy itteni, mint anyaországbeli testvéreink tudomására hozzuk: a jövő nem vészett el. Van itt egy fiatal magyarság, aki — habár az elmúlt uralom közéletében nem láthatta a becsület és eszményi értékek megbecsülését, — azokat szüntelenül ápolta szívében, családjában és körében. Tesszük ezt a nyilatkozatot azért, hogy húsz éves becsületért és magyarságunkért való küzdelmünk mindenki előtt tisztán álljon. Hogy megismerjenek és becsüljenek minket!

Nagyváradi fiatal magyarok.

A pápa rádiószózata az argentinai eucharisztikus kongresszushoz

Vatikánváros, október 15. (Stefani.) XII. Pius pápa vasárnap délután spanyolnyelvű rádiószózatot intézett a Santa Féban (Vera Cruz állam) összeült argentinai nemzeti eucharisztikus kongresszushoz. A pápa szózatát közvetítette a vatikáni rádióállomás, amelyet közvetlenül a kongresszus székhelyével kapcsoláltak össze. A Szentatya beszédeben hangsúlyozta, hogy személyesen is csatlakozik a kongresszusnak Istenhez intézett ima fohászához, amelyben a kongresszus Isten kegyelmét kéri Argentina felvirágzására. A pápa a továbbiakban arra kérte a kongresszus résztvevőit, hogy vele együtt kérjék a Mindenhatót, árasssa békéjét valamennyi népre és vessen véget a harcoknak. (MII.)

A katonai közigazgatásról

Minden területet foglaló katonai művelés a felszabadított föld mindennapi életében hirtelen változásokat okoz. A hatalom változásában beáll ilyen változások mindenkor zökkenőkkel járnak. Ezeket kell áthidalni a katonai közigazgatásnak. A polgári közigazgatás ezekkel a feladatokkal sok nehézség és surlódás árán tudna megbirkózni. Alkalmasabb erre a katonai vezetés által álló közigazgatás, mert a hadművelési területen érvényesülő katonai akarat a katonai szervezésben sokkal gyorsabban válik gyakorlattá. Az élet minden vonalán megnyilatkozó szükségletek is könnyebben és gyorsabban oldhatók meg a hadvezetés híradó és ellátó szolgálatainak birtokában.

A felszabadított területek életében nem is lehetne a polgári közigazgatást nyomban bekapcsolni azért sem, mert a békés élet is csak bizonyos idő elteltével veheti meg lábát. A megbékélés első feltétele u. i. az, hogy a lakosság határozott és politikától mentes parancsnoknak nyomban engedelmessédjék és így megnyugodva az átmeneti helyzet néhez napjaiban leegyszerűsített közigazgatási rendszerben megvalósítsa életszükségeit. A katonai közigazgatás tehát tulajdonképpen ideiglenes jellegű közhatalom gyakorlása, mely a legfelső fokozat a fővezérlés kezében van. Ez valójában úttörője és előkészítője a következő békés polgári közigazgatásnak.

A katonai közigazgatás vezetőit a törzsükben működő polgári szakértők támogatják. Tanácsadó szerveinek meghallgatása után dönt és rendelkezik a katonai parancsnok, akinek a felelősség is.

Közben az állami főhatalom szándékai zavartalanul érvényesülhetnek a fővezérlés csúcstervezetelbe beiktatott kormány megbízott útján. A katonai közigazgatás tevékenységét mint a vezérkar főnökének közege, a szállásmester intézi. Az egyes hadseregek területén működő katonai közigazgatási csoport vezetője a hadsereg parancsnokára háruló közigazgatási feladatokat átruházott hatáskörben gyakorolja. Neki van tehát alárendelve az összes vármegyei, városi és járási katonai parancsnokok. A felszabadult Erdély területén a katonai közigazgatás harmadfokú hatóságaként a hadsereg parancsnokok működnek. Másodfokon a vármegyei, első fokon pedig a városi, illetélen járási katonai parancsnokok igazgatnak.

Ezek odaadó munkájának köszönhető, hogy a felszabadult Erdély területén a lakosság élelmézésében és ellátásában fennakadás nincs, hogy a rend és biztonság teljes, hogy az iskolák kapui idejében megnyílnak, hogy a felszabadított országrész ipari és mezőgazdasági munkája nyomban megindulhat.

A katonai közigazgatás úttörői teremtik majd meg azokat az egészséges alapokat, amelyre a polgári közigazgatás állandó épületét nyugodtan fel lehet majd építeni.

Jelentkezzenek a volt román tényleges, tartalékos és nyugállományi tisztek

A m. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnokság 2381. szám. kat. parancsnokság 1940. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

Utasítom a város területén tartózkodó volt román tényleges nyugállományi és tartalékos tiszteket, hogy személyi viszonyukat igazoló okmányokkal az alább feltüntetett betűrendi sorrendben a megjelölt napokon délelőtt 8—12 óráig a Nagyvárad thifj. város katonai ügyosztályánál (Városháza, II. emelet, 26. sz. szoba) jelentkezzenek.

1940. október 22-én A—I kezdőbetűsök.

1940. október 23-án J—P kezdőbetűsök.

1940. október 24-én R—Z kezdőbetűsök.

Kelt Nagyváradon, 1940. október hó 14-én.

Vitéz Rajnay Károly s. k. tábornok, városi katonai parancsnok.

A megyei és városi önkormányzati testületekről új törvényt javasol a belügyminiszter

Miniszteri jelentést terjesztettek elő a határmenti községek határvonásáról. Új ülészak nyílik meg a parlamentben

Budapestről jelentik (MTI): A képviselőház keddi délelőtti ülését fél 11 órakor nyitotta meg **Tasnádi-Nagy** András elnök.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter betervezte a törvényhatósági bizottságokról szóló törvényjavaslatot és a határmenti községek határmegvonása ügyében készített miniszteri jelentést. **Szabó** Gusztáv, a közoktatásügyi bizottság elnöke betervezte a **Ferenc József Tudományegyetem** újjászervezéséről és a **Horthy Miklós Tudományegyetem** felállításáról szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalásáról szóló jelentést. A ház a javaslat szakaszait vita nélkül elfogadta. Ezután az elnök napirendi indítványára úgy döntöttek, hogy a legközelebbi ülést csütörtökön délelőtt 11 órakor tartják, amikor a felső ház üzenetét veszik át. **Gruber** Lajos napirend elleni indítványt tett és azt javasolta, hogy a ház holnap délelőtt 10 órakor üljön össze és tűzze napirendre **Varga József** iparügyi miniszternek a bányászok előtt elhangzott azt a nyilatkozatát, hogy nem ér rá őket fogadni. Az elnök felolvastatta a házszabálynak az ellenindítványokra vonatkozó részét és bejelentette, hogy miután az iparügyminiszter állítólagos nyilatkozata a kormány programját nem érinti, az ellenindítvány előterjesztésével kapcsolatban nem engedélyezi a felszólalást. A Ház elfogadta az elnök napirendi indítványát, majd elutasította **Gruber** Lajosnak az ülés elején előterjesztett azt a kérését, hogy a sztrájkoló bányászok kérdésében sürgős interpellációt mondhasson. Ezzel az ülés fél 12 óra után végetért.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a képviselőház az új ülészakának megnyitására még e héten sor kerül.

A felsőház ülése szerdán tárgyalja az egyetemi javaslatot.

Budapestről jelentik (MTI): A felsőház kedden délben gróf **Széchenyi Bertalan** elnökletével rövid ülést tartott. Ezen tárgyalták a felsőház állandó igazoló bizottságának a jelentését. **Teleki** Gyula, vitéz **Nagy** Vilmos, **Kusza** István, **Zimányi** Gyula és vitéz **Horthy** István új felsőházi tagok tagságának igazolását tudomásul vették. Ezután letárgyalták a felsőház jövő évi költségvetését, majd az egyetemi törvényjavaslat tárgyalására kimondták a sürgősséget. Ennek értelmében az egyetemi törvényjavaslatot kedden délután tárgyalja le a felsőház illetékes bizottsága és az itt készült javaslatot a felsőháznak holnap délelőtti ülésén fogják tárgyalni.

A görögkeleti egyházközségek mozgalma a magyarnyelvű szertartásért.

A *Magyar Kurir* jelenti: A hazai román és

szerb szertartású görögkeleti egyházközségek kebelében mozgalom indult, hogy magyar szertartású egyházközségek alakuljanak át. Békéscsabán, Békésen a görögkeleti hívek kívánásának megfelelően a román szertartású görögkeleti egyházközségek magyar szertartásuakká alakulnak át. Gyulán ugyanez a helyzet. Itt is a görögkeleti román egyházközség a héten tért át a magyar szertartásra.

A tengelyhatalmak a magyar-román viszály végleges rendezését akarják

Berlinből jelentik: A magyar-román viszály kérdése még mindig az érdeklődés középpontjában áll. Berlinben hangsúlyozzák, hogy a tengelyhatalmak mindkét árammal egyetértésben megtalálják a módját nemcsak az ideiglenes megoldásnak, hanem a végleges rendezésnek is. (M. T. I.)

Berlinből jelentik: A Románia és Magyarország viszonyában az utóbbi időben észlelhető ellentéttekkel kapcsolatban berlini politikai körökben a két ország sajtómegnyilvánulásából azt a benyomást merítik, hogy a nehézség elmulóban van. Berlinben úgy látják, hogy Magyarországon és Romániában az egyedüli józan álláspontra helyezkedtek, mely szerint bizonyos eseteket nem szabad tulozni.

Bukarestből jelentik (MTI): Barbu Stirbey herceg hétfőn feleségével együtt Svájcba utazott. A herceg ellenlábasa volt **Károly királynak** és a király uralkodása alatt csak ritkán tudott az országba jönni, mert hajszá indul ellene. Most végleg visszatér Romániába, ahol nagy birtoka, üzemei és vállalatai vannak.

Rómából jelentik (MTI): A *Messageo* bukaresti jelentése szerint az angolok tömegesen hagyják el Románia területét. Az angol újságírók is eltávoztak már, csak a Reuter iroda tudósítója maradt még Bukarestben.

A bukaresti magyar népközösség elnöke látogatást tett a romániai legionista vezetőségénél.

Bukarestből jelentik (MTI): Papp Béla dr. a romániai magyar népközösség bukaresti tagozatának elnöke a következőket mondotta:

— A magyar és román nép között keletkezett feszültség légkörében a bukaresti népközösségi iroda zavartalan működése céljából szervezetünk népi szociális munkájának érdekében október 11-ikén a romániai népközösség sajtószervezetének nevében megjelentem a romániai új rendet és államformát képviselő legionista szervezet bukaresti vezetősége előtt. Bejelentettem szervezetünk működését, kérve egyben a legionista szervezet jóindulatát a Bukarestben élő magyarok

A németek találmány-titka a franciák elleni villámháborúban

Huszonöt köbcenti fehér por benzinné változtat egy kút vizet. Egy amerikai tudós állítja, hogy feltalálta a halálsugarat

Berlinből jelentik: A *Politika* című belgrádi lap jelentése szerint német félhivatalos helyen tegnap közölték a nyilvánossággal a francia villámháborúban készült német benzin titkát. A német katonák nem a benzintöltő állomáson vették fel a benzinanyagot, hanem a vizes kutaknál. A vízbe 20—25 köbcentiméternyi fehér színű tablettát dobtak. Másfél perc alatt ezek a tabletták feloldódtak, a forrásba került víz pedig megnyugodott és akkor betöltötték a gépkocsikba az így keletkezett benzint. A tabletták összetétele természetesen a legnagyobb titok. Ez a szintetikus benzin.

Rómából jelentik (MTI): A *Messageo* jelenti San Franciskón át, hogy egy bakersfieldi tudós nyilatkozatot tett közzé, mely szerint feltalálta a halálsugarat. Nyilatkozatában a tudós azt állítja, hogy sugarával hét kilométeres körzetben megölt egy bikát. Az amerikai hadügyminiszterium érdeklődött az állítólagos találmány iránt.

iránt. A legionista szervezet vezetősége előtt tett látogatásomnak csak ez volt a célja.

Német csapatok a román petróleumvidéken.

Zürichbe érkezett jelentés szerint a román petróleumvidéken gépesített német csapatok jelentek meg. Romániában nyugtalanságot keltek azok az orosz csapatmozdulatok, amelyek Beszarabiában és Bukovinában történtek.

Bukaresti szovjet körökben kijelentik, hogy mindössze bizonyos védelmi rendszabályok végrehajtásáról van szó.

Bukarestből jelentik (MTI): A román petróleumvidéken, Ploestitől nem messze, eddig meg nem állapított okból kigyúlt három kőolajszonda. Német csapatok segítségével 45 perc alatt sikerült a tüzet eloltani. A tüzesetről szóló román hivatalos jelentés megemlíti, hogy a német csapatok segédkeztek az oltásnál.

Angol hír a Bulgáriára gyakorolt német nyomásról.

Berlinből jelentik (NTI): Német csapatoknak Bulgáriában való állítólagos tartózkodásáról, illetve az erre vonatkozó német-bolgár megbeszélésekről az angol sajtó egy részében megjelent céltalozat hírekkel kapcsolatban Berlinben kijelentik, hogy erről egyáltalában nincs szó. Azok az angol állítások, melyek német részről gyakorolt állítólagos nyomásról szólnak, az ismert angol céltalozat híresztelésekhez tartoznak, amelyekkel a délkelet-európai békét igyeksenek megbontani.

A szovjet cáfolja a német terjeszkedés elleni megbeszélések hírét.

Moszkvából jelentik: A Szovjet távirati irodája a következő közleményt adta ki: A Reuter közölte a *Daily Telegraph* és a *Morning Post* jelentését, mely szerint megbeszélések folytak Anglia, Törökország, Szovjet-Oroszország, Jugoszlávia és Görögország között Németország keleti terjeszkedése ügyében. A szovjet távirati irodát felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, csupán a *Daily Telegraph* és *Morning Post* alaptalan koholmánya.

Emlékezzünk...

1914. október 16. Renvers Ferenc volt 18. közös tábori ágyusezredbeli zászlós, a galíciai Chydow környéki Berezow-nál hat napon át vezette lövegcsakaszta tüzet a leghévesebb orosz tüzérségi tüzből és rettenthetetlen személyes hártorságával alárendelt legénységének kiváló példaként szolgált.

A visszavonulás alkalmával egy, az ellenséges tüzből megrekedt löveget, élete kockáztatásával megmentett.

Az arany vitézségi éremmel jutalmazták.

Szigligeti Színház

November 9-én szombaton este 9 órai kezdettel

Dr. Palló Imre és Nagy Izabella

a m. kir. Operaház tagjainak

Ünnepi magyar nótaestje

Műsoron: Magyar műdalok, operaáriák, duettek és magyarnóták

Zongorán kísér: **Szatmáry Endre**

Közreműködik: **Kolozsvári Körössy Bandi cigányzenekarával**

Az Egyesült Államokban megszüntették Japánba és Indokinába az útlevéladást

Az amerikai polgárok hazaszállítása Távolkeletről

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Az Egyesült Államok nem adnak utlevelet azoknak, akik Észak-, illetve Dél-Japánba, vagy Indo-Kínába, illetve Hongkongba akarnak utazni.

Szerdán személyszállító gőzös indul a Távolkeletre, hogy az amerikai állampolgárokat hazaszállítsa. Ezenkívül a Maribossa Honoluluból indult október 30-ikán, míg a Washington nevű gőzös Newyorkból indul a jövő szombaton. A három gőzös összesen háromezer embert tud hazaszállítani.

Sanghajból jelentik: Az „Ewening Post” című sanghaji amerikai lap jelentése szerint az Augusta nevű amerikai sorhajó, az Egyesült Államok ázsiai hajóhadának tengernagyai hajója,

szerdán elhagyja Sanghajt. Fedélzetén lesznek a Kínában lakó amerikai állampolgárok.

Felgáti engedéltségi szervezése Indiában.

Algecirasból jelentik: Hétfőn egy angol cirkáló és négy torpedóromboló futott be Gibraltárba.

Új angol hadihajók érkeztek Gibraltárba.

Rómából jelentik: Az olasz lapok bombay-i jelentése szerint a helyzet egész Indiában súlyosbodik. Az indiai kongresszus végrehajtó bizottsága jóváhagyta Gandhinak az egyéni polgári engedéltségre irányuló tervét.

Utazás hamis igazolványokkal... a börtönbe

A magyar hadsereg bevonulása után mindenkinek az volt az érzése a felszabadult Erdély területén, hogy most már rövidesen, lehetőleg azonnal el kell látogatnia az anyaország területére, akár van erre komoly szüksége, akár pedig nincs. Éveken át csak az útlevélkészítés nehéz utánjárásainak, költségeinek vállalása árán tudtunk eljutni Magyarországra, hogy a szabadság levegőjét szívhassuk, új erőt meríthessünk kisebbségi küzdelmeinkhez, fontos kapcsolatokat teremtsünk, meglát-hassuk örökszép, egyetlen Budapestünket és látogatást tehesünk rokonainknál, akiket elválasztott tőlünk a trianoni határ. A háború bekövetkezése után aztán valóság-gal ketreccé vált számunkra Románia: még az útlevélkészítés kálváriáját is elzár-ták előlünk; a nagyszabású engedélyezésétől tették függővé az útlevelek kiállítását, ami teljes tilalommal volt egyértelmű. Legfontosabb érdekeinket is kénytelenek voltunk elhanyagolni; szülői nem juthat-tak ki gyermekeik betegágyához, gyerme-kek nem állhattak szüleik ravatalánál. El-viselhetetlen rabság volt.

Es hogy megtörtént a csoda és össze-törték a retentó ketrec rácsai, boldog fel-szabadultsággal, ellenállhatatlan lelki kény-szernek engedve igyekeztünk mindannyian túljutni az egykori határokon. Budapest-re készültünk, Debrecenbe, Hódmezővár-sárhelyre, Mátészalkára, — volt, akinek fontos érdekek jelölték ki úti célt, de a legtöbbnek majdnem mindegy volt, hogy hová utazik: csak menni akart arra a ter-ületre, amelyet a magyar végzet éveken át határsorompóval zárt el tőle.

S akkor vettük az intézkedés hírért, hogy a határ még nem szabadul fel: egy-előre csak különösen méltánylást érdem-lő esetekben, a katonai parancsnokság en-gedélyével lehet átlépni a trianoni határt. Kissé meghökkenve, de fejelemzetten és belátással fogadtuk az intézkedést: helye-sen van, magasabb érdekek követelik ezt meg, amelyeknek mindenki készséggel veti alá a maga — esetleg tisztán érzelmi — szempontjait.

De tömegével akadtak Nagyváradon is, másutt is a felszabadult erdélyi részekben, akik nem tisztán érzelmi okokból igye-keztek az anyaország területére. Iparosok, kereskedők üzleti kapcsolatokat készítettek felvenni Budapesttel: új emberek tájéko-zódtak a gazdasági élet felé, akiknek szin-tén mulasztáhatatlan érdekük volt, hogy minél előbb, lehetőleg más, nem kívánatos elemek megelőzésével jussanak fel a ma-gyar fővárosba. S mikor ezek a derék ma-

gyarok elindultak, hogy annak rendje és módja szerint megszerezzék utazási igazol-ványukat, a városparancsnokság előszobá-ját és folyosóját a zsidó üzleti élet, sőt a leg-sötétebb gettó képviselőivel találták el-özönölve, akik sok esetben hamarabb hoz-zájutottak igazolványaikhoz, mint ők... És mikor az előirt hivatalos út megjárása után végre mégis feljutottak Budapestre kereszteni magyar kereskedőink és ipar-saink, ott mozdulni se tudtak a minden anyagbeszerző helyet elárastó izidorok-tól és mórkoktól, akik mindent jóelőre leföldöztek és elszedtek előlük.

A közvélemény nagy mértékben nyugtalanította ez. S ha voltak mozzana-tok, amelyek a magyar uralom első nap-jában a család és elégedettség érzé-seit keltették a felszabadult magyarság szívében, akkor ezek a tapasztalatok leg-első sorban voltak alkalmasak a lehán-goltság előidézésére.

Es éppen ezért nagy megnyugvással értesülünk arról, hogy az illetékes ható-ságok elégtételt szereztek a megsérült köz-véleménynek. Kiderült, hogy az utazási igazolványok megszerzése körül súlyos szabálytalanságok történtek, amelyek meg-torlása részben már megtörtént, részben pedig folyamatban van.

Zsidó üzletemberek a román uralom idejében megszokott eszközökkel igyeke-ztek utazási igazolványokhoz jutni. És akadt egy hivatali személy, aki szintén a román uralom erkölcsi örökségével terhel-len került át a magyar tisztviselői karba és aki tipikusan román módszerrel egy sereg zsidónak bocsájtott áruba utazási igazolványokat.

Ez a módszer azonban nem verhet-gyökeret magyar talajon. A román eljárási módzatokban folytonosságot fenntartani igyekező, magáról megjelekedett hivatali személy már elnyerte büntetését. És le-törtöltáltak számos nagyvárad zsidót, akik szabálytalanul szerzett igazolványok-kal utaztak az anyaország területére. Ezek névsora a következő:

Fuchs Béla, Schwalb Lázár, dr. Ba-lasa Dezső, Grünberger József, Stern László, Winkler Manó, Klein Miklós, Rácz Ernő, Hold Jenő, Neumann Sala-mon, Beer Ferenc, Lengyel Imre, Klein Izidor, Leeb Vilmos, Kramer Ödön, Pollák Mór, Goldstein Sándor, Adler Izidor, Zau-derer Dániel, Róth Adolf és Vitraei Vil-mosné, szül. Fischer Ilona.

A névsor egyelőre éppen eleget beszél. (—a.)

Csak két kockacukrot szabad a kávéhoz adni

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2858 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

Elrendelem, hogy a mai naptól kezdődően cukrászdák, éttermek, kávéházak, továbbá vendég-látó üzemek úgy a tejes, mint a feketekávéhoz 2 db kockacukrot szolgáltathatnak ki.

Nagyvárad, 1940. október 14.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok

Ifjú vakok intézeti felvétele

A nagyvárad városi katonai parancsnok-ság 2757/1940. kat. köz. szám alatt a követ-kező hirdetményt adta ki az ifjú vakok felvé-tele ügyében:

A vakok szegedi intézete az 1940—41. tan-évre iskolai, valamint zenei és ipari kiképzés céljából felvesz minden 14 évtől 35 éves korig levő olyan vak ifjakat, akik a vakságon kívül más fogyatkozásban nem szenvednek. Folya-modványaikkal azonnal jelentkezzenek az inté-zet igazgatóságánál.

Nagyvárad, 1940. október hó.

Vitéz RAJNAY KÁROLY,
tábornok, városi katonai parancsnok

Hatósági vezetőket rendeltek ki több nagyvárad vállalatához

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2761 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

A m. kir. Fővezérség Hadiipari Csoportfőnöke az I. Industria Textilüzem Rt. Nagyvárad, (Ko-lozsvári-út 46 sz.), 2. Regner és Weiss Rt. Nagy-várad (Cömbs Gyula-utca 74 sz.) vállalatokhoz ifj. Badóczy Tamás urat hatósági vezetőül kiren-delte.

Nagyvárad, 1940. október 14.

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2739 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

A m. kir. Fővezérség Hadiipari Csoportfőnöke a Carmen Cipőgyár Rt. Nagyvárad, (Damjanich-utca 7 sz.) vállalatához alsócsernátonyi Csernátany György urat hatósági vezetőül kirendelte.

Nagyvárad, 1940. október 14.

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2748 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

A m. kir. Fővezérség Hadiipari Csoportfőnöke a Vegyi és Élelmiszeripari Rt. (Moskovits) Nagy-várad, (Kolozsvári-út 62) vállalatához Spanyol Pál urat hatósági vezetőül kirendelte.

Nagyvárad, 1940. október 14.

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2802 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

Tudomására hozom Nagyvárad város közön-ségének, hogy a „Gitye Demeter Fia Mezőgazda-sági Gépgyár” Nagyvárad, Templom-tér, céghez, Kincses Mihály nagyvárad lakost ideiglenes ha-tósági ellenőrnek neveztem ki.

Nagyvárad, 1940. október 14.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok

Leltározzák Hatjegan üzletét

A nagyvárad városi katonai parancsnokság 2333 kat. köz. szám alatt a következő hirdet-ményt adta ki:

Hatjegan Béla tulajdonát képező, Rákóczi-út 7 szám alatt levő ezidő szerint gazdátlanul maradt üzletének hatósági leltározását rendellem el és annak foganatosításával Kolontáry János városi tiszt-viselőt bízam meg.

Felhívom az érdekelteket, hogy a leltározott céggel szemben fennálló magánjogi igényüket leltározással megbízott tisztviselőnél 8 napon be-lül jeleljék be.

Nagyvárad, 1940. október 14.

Vitéz Rajnay Károly
tábornok, városi katonai parancsnok.

Ünnepélyes tanévnyitás a nagyváradi elemi és közép- iskolákban

Veni Sancte...

A keserves kisebbségi bölcsőben ringatott erdélyi magyar gyermek, erdélyi magyar tanulóifjúság ajkán soha nem csendült oly szívből, oly boldogan ez az ünnepi fohász a Szentlélek Uristenhez, mint ezen az aranyban csillogó napsugaras októberi délelőttön. Nem, soha nem voltak még ezek a bocskaí saphás gyermekek oly boldogak, mint ma, amikor az egykori gyászos emlékü „strajer” zászlók helyén a magyar országzászló szent színeit lobogtatta a szél s amikor a Szentlélek Uristenhez küldött fohász után ajkaikon fölcsendülhetett a legszentebb magyar imádság. S aki ennek a szomorú huszonegy esztendőnek gyermeke volt, csak az tudja igazán megérteni, hogy miért ölelték magukhoz, miért csókolták mint ereklyét ma az első magyar tankönyvet könnyező szemmel a Szent Vince zárda kis növendékei.

Zsúfolva voltak ma a templomok, zsúfolva voltak az iskolák dísztermei s a gyermekek mellett most ott láttuk az édesanyját, az édesapát is. Eljöttek a szülők, mert tudják, hogy az iskola többé nem rideg, idegenszemlű, idegennyelvű hivatalos hely, hanem gyermekeiknek második otthona lesz, ahol édes anyanyelvén örömmel tanulja meg gyermekeik mindazt, amire a szebb magyar jövő magyar ifjúságának, magyar leányának szüksége van.

A nagyváradi felekezeti és állami iskolák tanári kara és tanulóifjúsága érezte, hogy ez a huszonegy esztendő óta hittelt várt kapunyitás kiemelkedik a közönséges hétköznapi sorából s mindenütt kedves, meleg, közvetlen ünnepségeket rendeztek, amelyekről néhány szóban az alábbiakban számolunk b:

A Szent Vince intézetben, az Immaculatában, az Orsolyában, a Velencei Zárdában és a Notre Dame de Sionban a növendékek ünnepi szentmisén és Veni Sanctén vettek részt, majd átvonultak az iskolákba s mindenütt kedves megható külsőségek között kezdődött meg a tanítás. Az Immaculatában a díszteremben zsúfolt nézőtér előtt szép ünnepséget rendeztek a leányok. Megható volt a Szent Vince intézetben, amikor kiesztették a gyermekeknek a magyar történelmkönyvet. A kisleányok könnyes szemmel szorították magukhoz és csókolták meg az első magyar tankönyveket.

Az olasz római katolikus elemi iskola növendékei a Barátok templomában, míg az újvárosi római katolikus elemi iskola növendékei a Szent László templomban vettek részt a szentmisén és a Veni Sanctén. Váravelencén és az Ósai-telepen is ünnepélyes külsőségek között nyitották meg az iskolai évet.

A „Szent László” reálgimnázium kedden délelőtt tartotta ünnepélyes évnyitóját a Katolikus Kőr díszteremében. Ezt megelőzően a növendékek tiszteltileg vettek részt az évnyitó istentiszteletken.

Az ünnepélyes évnyitóra a szülők is eljöttek. Örvedetes és biztató kezdet az a nagy érdeklődés, amellyel a szülők az iskola első ténykedését fogadták. Nagyon sok szülő szemében csillogott az öröm könnye, amikor a diákok ajkáról fölesendültek a Szózat főséges sorai.

Az ünnepi megnyitó beszédet Diáseggy László igazgató mondotta. Ezt a beszédet, amely mély benyomást gyakorolt szülőkre és diákokra egyaránt, holnapi számunkban teljes egészében közöljük. Az igazgató ezután felolvasta a 18. dandárparancsnokság útiratát, amelyben az köszönetét tolmácsolja a gimnázium négy növendékének a menekültek körül tett szolgálataikért.

Az ünnepi beszéd után felhangzottak az Erdélyi induló vérpezsdítő ütemei, majd Andrásy Jakabos János VIII. oszt. tanuló ezavalta el vitéz Somogyváry Gyula költeményét. Az ünnepély a Himnusz hangjaival ért véget.

Itt közöljük, hogy az iskolai előadások pénteken, 18-án reggel 8 órakor kezdődnek.

A m. kir. állami Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban az Erdélyi induló vezette be az ünnepséget majd dr. Nagy Györgyné mondott ünnepi beszédet a gyönyörűen földészített tornateremben össze gyűlt tanulóifjúsághoz. A megnyitó ünnepséget a Szózat, a Hisekegy és a Himnusz fejezte be.

A Református Leánygimnáziumban a Himnusszal kezdődött az ünnepély. Az ünnepi beszédet Gálbory Erzsébet igazgatónő mondotta. Fölolvasták az intézet törvényeit majd a Szózat hangjai mellett oszlott szét az ünneplő sereg.

Az állami Baross Gábor kereskedelmi iskolában a Hisekegygyel kezdődött a megnyitó ünnepség, majd az Erdélyi induló ütemei hangzottak föl s utána dr. Bartsch Sándor igazgató mondott ünnepi beszédet. Dr. Bárony Róbert fölolvasta az iskolai szabályzatot. Az ünnepség a Himnusz elénekülésével ért véget.

Az Őr-utcai állami tanítónőképzőben a Himnusszal kezdődött az ünnepély. Az ünnepi megnyitóbeszédet Pappné Vargha Ilona igazgatónő mondotta. A Hisekegy hangzott fel, amelyet előbb az énekhar énekelt, azután Senior Ilona ezavalta el. Fölhangzott a Szózat, majd Matyasovszky Adél VII-ik osztályos növendék ezavalta Tóth J. Isten hozott című költeményét. Az árbocra vont országzászló előtt felhangzott az Erdélyi induló s a növendékek díszmenetben vonultak el. Az ének-

BUDAPEST

világhírű gyógyfürdőibe erdélyi testvéreinket szeretettel várjuk. Olcsó téli átalánykurák. Felvilágosítást ad a

Gyógyhelyi Bizottság
Budapest, Vigadó-ter 3

számokat az intézet zene- és énektanára András Ede vezényelte.

A gépipari középiskola megnyitása ugyancsak ma, kedden ment végbe. A katolikus növendékek tanárai vezetése mellett részt vettek az olasz Szentlélek templomban tartott Veni Santén, református és evangélikus diákok is saját templomukba mentek, utána az intézet udvarán Szontagh Gusztáv igazgató lelkes beszédet intézett a növendékekhez, szülőkhöz és tanárokhoz, amelyben az intézet sokat hányatott multját megindító módon esetelte, felemlítette azt a nagy károsodást, amely az intézetet az által érte, hogy a műhely szerszámaikat és gépeit elhurcolták, kérte úgy a tanárok, mint a tanulók lelkes támogatását, hogy az intézet a csapásokat kiheverve felvirágozhassék. A megnyitó ünnepséget a himnusz elénekülésével zárták be. Azok a tanulók, akik az ünnepségen nem vettek részt, vegyék ez úton tudomásul, hogy az előadások holnap, szerdán reggel 8 órakor megkezdődnek.

Nyugati és déli Anglia hadigyárai a német repülő-támadások tűzében

Pusztítás London egyik repülőterén. Keddre virradólag az angolok Berlint bombázták

Berlinből jelentik (NTI) Német harci repülőgépek kötelékei hétfőn Nyugat- és Dél-Angliában egész sor hadászati fontos gyárat támadtak meg. A bombák jól célba találtak. Több erős tüzet lehetett megfigyelni.

Berlinből jelentik (NTI) Október 14-ikén a késő délután egy német harci repülőgép sok bombával megtámadott egy London védelmet szolgáló repülőteret. Több bomba eltalálta a hangárokat és színeket. A bombák nagy pusztítást

végeztek. A futószélon álló repülőgépek közül néhány megsemmisült.

Egy másik német harci repülőgép a La Manche csatorna angol partjain elhelyezett tüzérségi állásokat bombázta.

Október 15-re virradó éjszaka Észak-Németországba behatoló angol repülőgépek elérték a német birodalmi fővárost. A bombák néhány lakóházat és egy kórházat találtak el.

A német támadások a londoni körzet ipari telepei hatvan százalékat használhatatlanná tették

Londonból jelentik (Reuter): A légügyi minisztérium jelenti kedden reggel: London és egy középangliai város volt a hétfőről keddre virradó éjszaka az ellenség légitámadásának fő célpontja. E két körzetben néhány tűz keletkezett. A bombák lakóházakat és ipari épületeket rongáltak meg, Londonban és a vasutvonalak környékén néhány személy meghalt, illetve megsebesült. A Londonnal szomszédos grófságokban is több nagy robbanó erejű és gyújtóbomba hullott. Támadás érte Anglia és Wales több más vidékét is.

Rómából jelentik (MTI): Mint az olasz lapok jelentik, az Anglia elleni német offen-

ziva állandóan hevesebbé válik. A Popolo di Roma berlini jelentése szerint a német támadások a londoni körzet iparának hatvan százalékát már használhatatlanná tették és a kikötő berendezések csaknem teljesen romokban hevernek. A német repülőgépek az ipartelepek és kikötő-berendezések után most a középületeket, főleg a minisztériumokat támadják s fokozatosan elpusztítják azokat az épületeket és berendezéseket, amelyek Anglia belső élete és működése szempontjából nélkülözhetetlenek. A német repülő napról-napra nagyobb mennyiségű robbanóanyagot dobnak le Anglia területére.

Metropol

szálló új tulajdonban.

Budapest, VII.
Rákóczi-ut 58.

Előkelő családi szálló a város központjában, a Nemzeti színház közelében. Kényelmes, modern, meleg-hideg folyóvizet, telefonos szobák 5— pengőtől. Turistaszobák. Erdélyieknek árendemény. Kávéház, étterem, söröző, grill.

Új iskolai év

A nevelői gondolatok új megvilágítása

Irtta: Paál Elek (Kézdivásárhely)

A szülő s a nagyközönség is a nevelés kérdésében úgy gondolkozik, hogy az az iskola feladata. Azaz: a nevelésért egyedül az iskolának kell viselnie a felelősséget. Hol járt iskolába? Ki volt a tanítója, tanára? — ezt kérdezik, ha valakin meglátják a nevelés hatása éppen úgy, mintha annak fogatkozásait fedezik fel valakiben.

Arról, hogy az iskolán kívül is vannak a nevelésre döntő befolyást gyakorló szervek, a közönségnek igen hiányos tudomása van s amit tud is, az is inkább csak sejtélem s példabeszédekben kifejezett szójárás, melynek a köztudatban alig van gyökere.

A család nevelői feladatáról és szerepköréről egymást követik az igen értékes és gyümölcsösekben már mutatkozó felvilágosítások, oktatások, szülői értekezletek. Megindult tehát a munka, mely ha lassan is, de előre halad.

Nem igen esik szó azonban a társadalom nevelő hatásáról, mely a nevelésnek a családdal és iskolával egyenlő értékű, döntő fontosságú tényezője.

Az ifjúság könnyen lerázza magáról az iskola költött szabályait s minden kritika nélkül felveszi a társadalom útján szerzett benyomásokat. Gondolkozás nélkül követi a kiforrott szokásokat, erkölcsöket, példákat. Az ember, mint legügyesebb utánozó, könnyen, ösztönyszerűen sajátítja el azt, amit a nálánál kiválóbb embertől lát. Az utánzás ösztöne olyan hatalmas erőforrás, mely kialakítja és átalakítja az egész közösséget. Ha ezt az ösztönt előre megtervezett helyes irányba tereljük, fölemeli, megjavítja az egész társadalom értékmérőjét. Ha elosusztjuk, nagy bajok forrása lehet. Az irányítóknak, az élenállóknak kötelességük tehát gondoskodni arról, hogy a nevelésre szorulókat helyes minták alapján formálhassák ki magukban a tökéletes embert.

A társadalom nevelő hatásáról lévén szó, erősen, aláhúzottan ki kell hangsúlyoznunk, hogy a Szentírásnak az anyagiak felhasználásáról szóló tanítása teljes egészében vonatkozik az erkölcsi javakkal való gazdálkodásra is. A tudós nem lehet egyedüli tulajdonosa tudományának, de az erkölcsi tökéletességben élő embernek is útmutató példaadó életét a közösség szolgálatába kell állítania. A szentek nem rejtik véka alá erkölcsi felfogásukat és magatartásukat, hanem világító tornyokként állanak be a közösségbe, hogy példájukkal megmutassák a tökéletesebb élet szépségeit s fölemeljék az emberi társadalmat, nem törődve azzal, hogy ezért esetleg életükkel kell fizetniük.

Ha ezt a gondolatot tovább fűzzük, nem nehéz megállapítani, hogy a nevelésért a közösségnek minden számottevő tagja külön-külön és személyesen felelős.

A szülők felelősek gyermeikért, de a nagyobb testvér is felelős kisebb testvéreiért, kik őt utánozzák; a felnőtt ember a fiatalságnak adott példájáért, a művelt család gyermeke, az elhagyatottabb családok gyermekei előtt mutatott cselekményeiért, az iskolázott ember az iskolázatlanokéért, az okosabb a gyengébb tehetségűekért s a közösségben magasabb hivatást, vagy rangot viselő egyén a kisebb embereknek adott példájáért. Ebből láthatjuk, hogy mily megszámlálhatatlan mennyiségben sugároz az ember a társadalmi nevelés ágai, de egyben azt is, hogy mily nagy felkészültségre van szükségük a nép hivatott vezetőinek s mily nagy felelősséggel jár az irányítás szerepkörének betöltése.

Ezt a gondolatot valósítják meg, pl. azok a falusi és városi előljárók s vezető emberek, akikről mindenki tudja, hogy vasár- és ünnepnapokon hiába keresik őket hivatalukban, otthon, vagy más helyen, mert a templomban

vannak. Ott ülnek az első padokban, mely amennyire megtisztelő, éppen olyan kötelező is, mint a közösség ellenőrzése alatt álló példaadás.

A helyesen irányított közösségben nincsenek megrázkódtató kilengések. Nincsenek fogadatlanságok s felelőtlen kontárkodások.

Azt mindenki természetesnek tartja, hogy a gép vezetését a gépészre kell bízni, mert ez az ő munkaköre, ő ért ehhez. A közösség (falu, egyház, ország) irányításában azonban mindenkinek meg van a maga véleménye, nem is sejtjén, hogy hangoskodásával mily nagy, esetleg végzetes károkat okozhatnak a társadalom érdekeinek. A közösség minden egyes tagjának felelősséget kell lennie tehát, mert igen gyakran előfordul, hogy egy egyénnek kell képviselnie százak és ezrek becsületét, vagy érdekeit, mivel az ő magatartásából ítél meg mások az egész közösség erkölcsi értékét, vagy törekvéseit.

A közösséggel szemben fennálló személyes felelősség annál nagyobb, minél nehezebb, vagy sorsdöntőbb időkben élünk. Nem lehet megengedni tehát, hogy közügyekben mindenkinek külön véleménye, akarata, vagy célkitűzése legyen. Ez azt jelenti, hogy a közösség vezetői által kijelölt úton kell haladnia mindenkinek úgy, hogy a maga munkakörét a legkötelesebben oldja meg. Az egyének értékét nem a rang, vagy vagyon, hanem a közösség érdekében kifejtett munka nagysága minősége szabja meg.

A társadalmi nevelés sikerét a következő erények gyakorlása biztosítja: *engedelmesség és tisztelet a hivatott vezetők iránt, a mások munkájának kötelező megbecsülése, a jó példaadás, szellemi és erkölcsi javak gyűjtése és ápolása.*

A lelkeinket betöltő örömmámor közepette sem feledkezhetünk meg arról, hogy az új idők új, magasabb, szebb társadalmi berendezkedést kívánnak. Az új gondolatok és célkitűzések leghivatottabb ápolója és kimeríthetetlen kútforrása ezután is az iskola lesz. Jöjjetek tehát gyermekek, kicsinyek és nagyok, szerető anyátok: az iskola vár. Megszabadultatok a római tanítóktól és tanároktól. Látni fogjátok, hogy az iskolában a gyűlölet és hazugság helyét elfoglalta a szeretet. Vajon tudjátok-e majd ezt kellőképpen értékelni és meghálálni. Jöjjetek meg tanulni azt, hogy hogyan kell és lehet becsületes munkával, fegyelmettséggel és erkölcsi értékeink ápolásával nagyra tenni sokatszenvedett drága magyar nemzetünket.

Mit kell tudni a magyar sajtójogról?

A legszakosított feleletet adja
Dr. DULIN ELEK
miniszteri tanácsos.

A hatályos magyar sajtójog szabályai

című könyve, amely

az Országos Magyar Sajtókamarára kiadásában jelent meg.

Ara **5** pengő

Megrendelhető:

az Országos Magyar Sajtókamaránál
BUDAPEST VI., Andrassy-ut 43.

Háztartási-Gazdasági szaktanfolyamok kezdődnek Nagyváradon a legújabb m. kir. miniszteri tanterv alapján.

A tanfolyam nyolc középiskolát végzett leányok részére 1 éves, 4 középiskolát, vagy hét, illetve nyolc elemi végzetek részére 2 éves.

Mindkét tanfolyam célja gazdaságilag képzett, intelligens magyar háziasszonyokat nevelni. Az iskola tananyaga: magyar irodalmi ismeretek kiegészítése, háztartási-gazdasági számvitel, gyors és gépirás, nevelés és csecsemőápolás, egyszerű polgári főzés, egyszerű házi cukrászat és hideg ételek, kézimunka, szabás-varrás, szövés, ruhagondozás, a háziasszony hatáskörébe tartozó gazdasági gyakorlatok.

Az előadások november 1-én kezdődnek. Az iskola bentlakással van egybekötve.

Tájékoztatót készséggel küld a
Vezetőség,
Nagyvárad, Gróf Csáky István-u. 27.

Kimutatás

a menekültek ellátása és segélyezése céljaira érkezett adományokról

(Folytatás.)

1940. szeptember 9-ike után a népjóléti ügyosztályhoz, mint menekültügyi hivatalhoz beérkezett adományok:

Dácz Ignác, Gömbös Gyula-u. 33.	300 lei
Magyar Párt	720 "
Kalós Hugoné, Kolozsvári-u. 1.	300 "
Inierexim, Hitler Adolf-tér	2000 "
Molzen Samu, Baross-u. 6.	5000 "
Pallós László, Csengery-u. 6.	1000 "
Klein Sándor cég	1000 "
Radó Pálné	200 "
Steiner sütőde	2000 "
Notre Dame de Sion	500 "
Dréher Hagenmacher Sörgyár r. t., Váradszöllős	5000 "
Tar Lajos	300 "
Dr. Edelmann Menyhért	100 "
Katz Testvérek	250 "
NAC szeptember 5-iki bevétel	3305 "
Borsi Református Egyház	300 "
Vitrael Gábor cég	2000 "
Deuthsch Posztóáruház	3000 "

Természetbeni adomány:

Dr. Grosz Sándor faterkedelmi Iroda 1 m³ bükkfa.

„Örszem” cég gyűjtése:

Fráter Géza, Berkovits Ferenc-u.	500 "
Biró György újságíró, Sal Ferenc-u.	100 "
Hajnal Dező kereskedő, Szt László-tér	1000 "
Megyeri Ferenc mérnök, Kórház-u. 6.	1000 "
Özv. Harmaty Károlyné	1000 "
Szeccsies Elek	1000 "
Hajdu Hugo gyógyszerész	100 "
Dr. Katcián K.	1000 "
Hangya raktár és tisztviselőkar	2500 "
Akkermann Péter, Bém-u. 21.	500 "
N. N.	200 "
Markovits Antalné	500 "
Duna-bodega	100 "
Özv. Szathmáry Mihályné	100 "
Moskovits Jenő mérnök	500 "
Dr. Moskovits Béla	500 "
Máthé Béla	100 "
Szent József nevében	200 "
Engel Arnold	500 "
Engel Kornél	500 "
Faragó Aladár	200 "
Steiner uridivat cég	500 "
Halmágyi Kornél	250 "
Halmágyi Kornél	50 "
Rácz Ernő	1000 "
Dr. Lőrinc Sándor	100 "
Szász József	100 "
Fekete László	250 "
Wein Nándor	250 "
Klein Ernő, Szöllős	500 "
Babusa Irén, Kálvária-u. 25.	100 "
Lőrinc Mór 1940. szept. 17-én	250 "

összesen 506.08 P

A Ledkal-Malom munkásai 5100 leit (170 pengőt).

A Stefánia-Malom munkásai 4080 leit (136 pengőt) adományoztak.

A Körös-Révi műkedvelő gárda szeptember 29-iki és október 6-iki tiszta jövedelme 187.00 P.

A Lórántffy Zsuzsanna református Nőegylet adománya színházi diszeloadásából: 2386.86 P.

További adományokat a közönség köréből elfogad és köszönettel nyugtázt a menekültügyi hivatal.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

BELVÁROSI: A NŐK ORVOSA.
DORIAN: AZ ARANYEMBER.
APOLLÓ: JÁNOS VITÉZ.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 250 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkzámlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A budapesti Időjárás-utó Intézet jelentése szerint a várható időjárás a következő huszonegy órára:

Keleti szél, az ország nyugati felében felhős idő, egyes helyeken kisebb eső, csak mérsékelt éjjeli lehülés, keletesebb területeken erős éjjeli lehülés, egyes helyeken talajmenti fagy. A napi hőmérséklet alig változik.

A HERCEGPRIMÁS BUDAPESTEN.
Szerédy Juszinián bíboros-hercegprímás Budapestre érkezett, Szerédy a püspöki kar őszi tanácskozásán elnököl.

Rövidesen megkezdik működésüket a nagyváradi és megyei ipartestületek. Mint értesülünk, a nagyváradi ipartestületek néhány napon belül megkezdik működésüket. Jelenleg 100 nagyváradi vezető iparos névsorát küldték fel az iparügyi minisztériumhoz kiválogatás végett s a döntés megérkezése után alakul meg a végleges vezetőség. A kijelölés megérkezéskéig ideiglenesen egy nyolctagú direktorium intézi a legfontosabb ügyeket az elnök vezetésével. Többek közt az iparosok benzín és petroleum igényeinek kiutalásáért.

GYŰJTENI KELL A FÁRADT OLAJT.
Budapestről jelentik: A Budapesti Közlöny október 13-iki száma közli az iparügyi minisztériumnak a fáradt olaj felújítását szabályozó rendeletét. A rendelet kimondja, hogy ha egyes ipari vállalatok és személyek birtokába jut fáradt-olaj, azt gyűjteni kötelesek. A gépeik és járműveik által felhasznált kőolajanyagukat kötelesek a vásárlási joggal bíró társaságoknak, illetve személyeknek vételre felajánlani. A rendelet a fáradt-olaj felújítását az arra jogosultak kezeléséhez köti. (MTI.)

Iskolai beiratás. A Premontrei főgimnáziumban október 17-én, csütörtökön reggel 9 órakor lesz a Veni Sancte, majd utána az iskolai év ünnepélyes megnyitása. A tanítás október 18-án reggel kezdődik. Szilágyi M. Dózsa, premontrei perjel.

TIZ ÚJ TÉLI GAZDASÁGI ISKOLA.
Budapestről jelentik: Ismét szaporítják a téli gazdasági iskolák számát. Ez év novemberében újabb téli gazdasági iskolák nyílnak kiskisgyőr- és Győr-területen. A tanítás október 18-án reggel kezdődik. Szilágyi M. Dózsa, premontrei perjel.

600 ezer frank pénzbüntetés árdragításért.
Párizsból jelentik: A francia kivitel és behozatali társaság igazgatóságát Bordeauxban az áremelés és áruhalmozást tiltó rendelet kijátszása miatt 600.000 frankra és a nyereség elkobzására ítélték.

Maila Talvio kapta az idei finn irodalmi nagydíjat. Helsinkiből jelentik: A finn irodalmi nagydíjat, amelyet Alexis Kivi alapított, ebben az évben Maila Talvionak ítélték oda. Maila Talvio írásai megkapó bensőséggel ábrázolják a finnnek életét és országát.

A Baross-Szövetség Nagyváradért. Budapestről jelentik: A Baross szövetség az idei őszi legelső idegenforgalmi és belső vendégforgalmi ülését az anyaországhoz vszatért Nagyvárad városának szenteli. Ezt az ülést 1940 október 17-én, csütörtökön esti 7 és egynegyed órai kezdettel tartják meg a Szövetségi Székház I. em. Lotz-terében. Dr. Soós István volt képviselő, nagyváradi polgármester fog előadást tartani Nagyvárad idegenforgalmi adottságai és törekvései cím alatt. Az ülésen vitéz dr. József Ferenc király herceg elnököl.

Hogyan kaphatják meg a visszacsatolt területekről Budapestre érkezők cukor- és zsirjegyit. Budapestről jelentik: A főváros közéleti-üzemeltetési igazgatóságának közlése szerint azok, akik a bécsi döntés után az anyaországhoz visszacsatolt területekről érkeznek Budapestre, cukor- és zsirjegyiket élelmiszerigényükkel is megkaphatják. A jogigénylésekkel a bejelentett lakás szerint illetékes élelmiszerigénynyilvántartási fiókhoz kell fordulni. Az igénylők az erdélyi lakóhelyük katonai parancsnokságának utazási igazolványát és a budapesti bejelentőlap-szelvényüket vigyék magukkal. A román megszállás alatt maradt területekről menekültek ugyancsak az élelmiszerjegy nyilvántartási fiókban jelentkezzenek a Külföldiekkel Ellenőrző Országos Központi Hatóság igazolványával és bejelentőlap-szelvényükkel. A nyilvántartási fiokok cukor- és zsirjeggel ellátják mindazokat, akik állandó jellegű budapesti lakásukat a rendőrségen bejelentették. Nem kaphatnak élelmiszerjegyeket, akik élelmiszerrel egybekötött menekülttáborokban, jóléti intézményekben, vagy intézetekben laknak.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

KITILTOTTÁK A ZSIDÓKAT A VAS-MEGYEI VÁSÁROKRÓL. Vas megye alispánja október 15-étől kezdve kitiltotta a zsidó kereskedőket a vármegye területén az országos és helyi vásárokról, valamint búcsúkról.

Laczkóné dr. Kiss Ibolya könyvsikere. Nagyváradról származott el Laczkóné dr. Kiss Ibolya, az itteni premontrei gimnázium egykori jelesen érettségizője, aki közel husz éve egyik nagy felvidéki fürdőhely igazgató-főorvosnője. Dr. Kiss Ibolya az utóbbi években gyakran hallatott magáról s váradi rokonai, barátai mindig örömmel értesültek irodalmi sikereiről. A tavasz elején megjelent könyve, a Diridongó, amelyben irodalmi és zenei esszéit gyűjtötte össze, igen szép sikert aratott s a könyvnapon József főherceg, Csáky István gróf külügyminiszter és Homan Bálint kultuszminiszter is megvásárolták. A Diridongót, dr. Kiss Ibolya könyvét eddig nem lehetett Erdélyben megkapni, mert a román cenzura kitiltotta. Most azonban már kapható s bizonyos, hogy dr. Kiss Ibolya tisztelői örömmel olvassák a rokonszenves uriaszony szélemes írásait.

HATÓSÁGI NYILVÁNOS ÁRVERÉS. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága tudomására adja mindazoknak, akiket érdekel, hogy folyó hó 16-án délelőtt 11 órakor Aradi-út 12 számú házban 5 drb hízó sertés, 35 drb nagyobb csirke, 6 drb kacsa, 1 drb kotló 8 drb csirkével hatósági nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek elárvereztetnek. A vételár a helyszínen, az állatok azonnali átvétele mellett készpénzben kifizetendők. Nagyvárad, 1940. október 14. M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnokság megbízásából: Kolontáry János s. k. katonai ügyosztályvezető.

Feljegyzések

Nagy megnyugvás olyan mélységesen szociális gondolkodású és meg nem alkuvóan keresztény magyar érzésű embert tudni Nagyvárad város katonai parancsnokságának az élén, amilyen vitéz Rajnay tábornok. Hiszen azt már mindenki megállapíthatta, hogy a honvédség minden egyes tagját, a legmagasabb rangú parancsnoktól a közvitézig át, teljesen áthatja az új magyar szellem; de azokat az eszméket, azokat az érzeseket és cselekvő készségeket, amelyekből az új Magyarország megvalósulását várjuk, még senkiben sem láttuk annyira maradék nélkül megtestesítve, mint Rajnay tábornokban.

A napokban — egy újságról küldöttség-gel volt alkalmunk szemtől-szembe állni vele. És az általunk előterjesztett kérdésekkel kapcsolatban megismerhettük álláspontját azokban a kérdésekben, amelyek a mi szívügyeink. Mondhatjuk: felemelő élmény volt. És örömmel állapíthatjuk meg, hogy keményebb katonát, magyar célok, keresztény és szociális megvalósítások felé határozottabban törő, tisztább látású és hajthatatlanabb akaratú magyar embert nehezen lehetett volna találni ennek az erkölcsi fertőnek, szociális posztnak és gazdasági torz alakulatnak a kitakarítására, amelynek Nagyvárad a földrajzi neve.

Tudjuk, milyen nehézségekkel kell megküzdnie. Legközelebb polgári környezetben, a melléje kirendelt tanácsadóiban sem talált keresztény magyar népi célokot szem előtt tartó munkatársakra. Sőt ellenkezőleg. Ezek az urak nagyobb részükben a régi román rendszer folytatói lettek. Tevékenységük alig terjed túl egyéni érdekek személyi kapcsolatok szolgálatán. Zsidómentésben, románmentésben fő a fejük s még olyan gyászvitéz is akadt közöttük, aki súlyosan vétkezett a rendkívüli idők megkívánta rendelkezések ellen...

Hogy milyen kiábrándulásokot szereztek ezek az urak vitéz Rajnay tábornoknak, arról értesült a város és az ország közvéleménye abból a felhívásból, amely egy héttel ezelőtt az 8 aláírásával megjelent. A város parancsnokának megvan a kialakult véleménye s ezen nem változtatnak sem a román módszerekre emlékeztető mesterkedések, sem pedig a siránkozások, amelyekkel a tettenért urak fogadkoznak és esedeznek, hogy úgynevezett vezető pozíciókat megtarthassák. Leghátulra kerülnek a sorban még a köz-katonák között is és mások jönnek helyettük, akik önzetlenül, keresztény magyar lélekkel vesznek részt a nagy tisztogatásban és az új magyar közszellem megeremtésére, az új magyar társadalmi és gazdasági élet kialakítására irányuló munkában.

Kívánatos lenne, hogy a katonai köz-igazgatás, élén vitéz Rajnay tábornokkal, minél huzamosabb ideig vezethesse még ezt a megalkuvásokat nemtűrő, megkötöttségektől mentes, keresztény magyar munkát, amelyre a felszabadult erdélyi részekben sehol sincs akkora szükség, mint ebben az ősi jellegéből bűnös kezekkel kivethetőtett városban. (j. b.)

Ha az annál vilóta nem tud angolul. Az angol légi haderőben több külföldi pilóta is szolgál. Két ilyen pilóta Lancashire grófságban ejtőernyővel kényszerleszállást végzett. A pilótákat, akik nem tudtak angolul, német ejtőernyős vadászoknak tartották és meg akarták lincselni. A rendőrség mentette meg őket.

Holnap csütörtökön indul az **Apollo Filmszínház** a nagyváradi és erdélyi bevonulásról készült egész estét betöltő filmslágerral

Kelet felé!

Az első alkalom, hogy mindenki lássa magát és ismerőseit filmen! Hazafias kötelessége mindenkinek megnézni a magyar filmgyártásnak ezt az újabb diadalát!

Szerepelnek benne: A Magyar Kir. Honvédség, a nagyváradi és az egész erdélyi közönség!

Ma, utoljára:

János vitéz

Dorian Filmszínház

Csütörtöktől Jön! GÜL BABA Jön!

Minden idők legnagyobb magyar filmje: **Ma, utoljára: Jókai Mór regénye**

Eletének legszebb élménye: **Szereplők: Szelezckv Zita, Szalay Karola, Jávor P., Rátkay M.** **AZ ARANYEMBER**

Igazolni akarják magukat a román főhatalom idejében működött magyar nemzetiségű köztisztviselők

A „Magyar Lapok“ szept. 29-iki számában közölt „Szép, jó magyarok“ című cikkre október 9-ki kelettel és „A nagyváradi köztisztviselők“ aláírással választ kaptunk. Bár a válasz egy kissé későn érkezett, s akkor is névtelenül, mégis tartalmának egyes részletei megfontolást érdemelnek. — Tehát a választ az alábbiakban közreadjuk.

Az általánosítás helytelen, mert a köztisztviselők egy államban sem politizálhattak és nem politizálhatnak aktív módon ma sem, még Magyarországon sem.

A román államban veszély nélkül még csak tagjai sem lehettünk a Magyar Pártnak, nemhogy demonstratív megmozdulásokon jelenhettünk volna meg nyilvánosan, magyarságunk megmutatása céljából.

Mindenki tudja, hogy ez állásunk és nyugdíj-jogosultságunk elvesztését vonta volna maga után, ami sok magyar családot tett volna tönkres és semmit sem használt volna a magyar ügynek.

Mi a békében és a világháborúban becsülettel szolgáltuk magyar hazánkat. A román impérium alatt pedig megtartottuk őrhelyünket és türtük a megaláztatásokat és brutális bánásmódot.

Némán szenvedtünk és elkeseredetten hallgattuk gyermekeink panaszát, hogy bántak velük és hogy buktatták meg őket az iskolában.

Magyarul beszélni még egymás között sem volt szabad. Gyötörték az állandó nyelvvizsgákkal. Levonták a fizetések és nyugdíjakból a 25 százalék áldozati adót 1932 óta.

Gyermekeinket nem, vagy csak a legnagyobb áldozatok árán vették fel az egyetemekre.

Végigjártuk a kálvária minden állomását.

Csak lelki mélyen lehettünk magyarok, a rádió kereszttől és templomainkban.

Csak a titkos szavazás tette lehetővé, hogy magyar jelöltjeinkre szavaztunk a községi és képviselői választásokon.

Ott voltunk azonban filléreinkkel névtelenül minden áldozat adásnál. Résztvettünk egyházaink életében. Csak a „Magyar Lapok“-ra fizettünk elő, csak azt olvastuk és gyötrelmek közt vártuk a magyar sors jobbrafordulását, mert nekünk mukkanni sem lehetett, ha nem akartuk családunk jelenét és gyermekeink jövőjét tönkretenni.

Odavesztett a fiatalságunk a rettenetes 22 évi rabságban. Mi szenvedtünk igazán, mert közvetlenül érintkeztünk a románokkal.

Este aggódva fektüdtünk le, hogy mit hoz a reggel és reggel ijedve ébredtünk fel, hogy vajjon még nem fosztottak-e meg existenciánktól.

Még óvatos magatartásunk mellett is sok társunkat helyezték el és dobták ki állásukból, fosztottak meg nyugdíjukról és tettek földönfutó kol-dusokká.

Igazolja a románok kegyetlenségét a hátrón-túli testvéreinkkel jelenleg való bánásmód.

Csendben, szerényen, de igaz lélekkel ünne-peltük meg a visszacsalatolás nagy eseményét.

Állások után nem szaladtunk, nem tüleked-tünk egyáltalán és megmaradtunk jó közkatonák-nak, mert a magyar haza hűséges, értékes és ön-zetlen fiai vagyunk.

Mi bátran álljuk az igazolási eljárást is, ha azt kormányunk óhajtja, mert soha semmi rosszat nem tettünk és csak kötelességünket teljesítettük. Hogy nem állhattuk ki nyilvánosan aktív politi-kai szereplésre, ez nem a mi hibánk, csak a mi szerencsétlenségünk, mert a kényszerítő körülmé-nyek akadályozták meg benne és most hátrányát látjuk ennek. Soknak a kora és az egészségi álla-pota sem engedte meg az aktivitást.

Mi a közelmúltak magyar szempontból nem adósai, de áldozatai vagyunk; tehát a cikknek su-lyos jelzői és megállapításai reánk semmiképp sem alkalmazhatók.

Köztisztviselők.

Dr Hász István tábori püspök pénteken áldja meg a katonai kórház kápolnáját

A magyar tisztiek buzgósága állította helyre a meggyalázott szentélyt.

Nagyvárad, *Saját tud.* Ismeretes, hogy a városhól kivonuló román katonaság teljesen kifosztotta és tönkretette a katonai kórház felszerelését, sőt még az épülethez tartozó berendezéseket is. Ez a sors érte a kórház szegényes kis kápolnáját is, amelyet az utóbbi időben csak a görögkeletiek használtak. Bevonuló honvédek nem nézhették tétlenül a meggyalázott kápolnát s ezért széles-körü akció: indítottak a helyreállítására.

Az akciót dr Tarján Jenő ezredorvos irányította vitéz Tamásy Lajos főhadnagy segítségével. Pénzadományokkal és természetbeni adományokkal kivette belőle részét Nagyvárad egész katolikus-sága és a Nagyváradon állomásozó honvédtisztek is. A kápolna felszerelésére nagyobb ajándékot adtak: a helybeli Premontrei Rendház, az Orso-lyák, az Immaculata és a Notre Dame de Sion. A súlyosan megrongált műértéket képviselő oltárké-pet Mikos Ödön festőművész állította helyre.

A helyreállított kápolna ünnepélyes megáldá-sát dr Hász István tábori püspök fogja végezni október 18-án. Az ünnepélyes megáldásra a kór-ház parancsnoksága névre szóló meghívókat bocsá-tott ki.

Ha eredményt akar, hirdessen a Magyar Lapok-ban!

A Királyhágón fognak kezét az anyaország és Erdély turistái

Észak-Erdély visszatéréseivel az anyaországi turistakörök a legsürgősebben felveszik az érintke-zést a visszatért területek turisztikai érdekelt-ségeivel. Az első lépést ebben az irányban a Magyar Turista Egyesületnek az IBUSZ tisztvi-selőiből alakult csoportja teszi meg. A csoport pénteken, október 11-én indul Erdélybe. Szöllősy Jenő és vitéz Nedeckzy Géza, IBUSZ főtisztvise-lők vezetésével és utiránya a következő lesz: Ko-lozsvár, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Marosvá-sárhely, Székelyudvarhely.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület központja és társadalomosztályai már megtették az anyaor-szági turisták fogadására a megfelelő előkészüle-tekét. Ennek folytán Kolozsváron lovag Merza Gyula muzeumigazgató, dr Tulogy János tanár, dr Balogh Ernő tanár, dr Parádó Ferenc ügyvéd és Xantus János igazgató, Csíkszeredán Vám-szer Géza tanár, Marosvásráhelyen dr Egey Je-nő ügyvéd és dr Máthé János, Székelyudvarhe-lyen dr Bányay János geológus tanár és dr Vosz-ka István ügyvéd, Sepsiszentgyörgyön dr Fogolyán Kristóf orvos vezetésével fogadják a kikül-dött turista csoportot. Az ünnepi fogadtatást tár-gyalások fogják követni, amelyekben az anyaor-szági turisták részletes felvilágosítást nyújtanak az Erdélyi Kárpát Egyesület vezetőségének, az anyaországi természetjárás lehetőségeiről, ugyan-akkor tájékoznak az erdélyi viszonyokról. A kirándulás főcélja, hogy az anyaországi szerve-zetekbe tömörült turistákat már most előkészít-se nagyobb szabású erdélyi kirándulásokra és ugyanezt tegye meg az Erdélyi Kárpát Egyesület tagjaival a magyarországi kirándulások érde-kében.

„Gazdasági útmutató“ a közmunkákról és közszállításokról

Budapest, 1940. október 15. A kormány egyik legfontosabb feladatának a visszatért területek gazdasági életének az anyaország vérkeringésé-be való zökkenésmentes bekapcsolását jelenti. Bár az átmenet megkönnyítése céljából a kor-mány csak fokozatosan kívánja az anyaország jogszabályait érvénybe léptetni, mégis fontos a gazdasági élet számára, hogy mielőbb tájékozód-jék a közeljövő új gazdasági rendjéről és lehetőségeiről. Különösen a kisemberek, a gazdasági-lag gyengébbek számára fontos annak megnyug-tató tudása, hogy a szociális problémák iránt nagy megértést tanúsító magyar kormány és tör-vényhozás milyen kedvezéseket és előnyöket jut-tathat nekik. Ezt tudhatják meg abból a „Gaz-dasági Útmutató“ című füzetből, amit a kor-mány megbízásából a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara állítottatott össze. A tájékoztató a magyar törvényes intézkedések közül nagyvona-luan főként azokat ismerteti, amelyek a vissza-csatolt területeken leendő életbeléptetésük után a kisemberek részére előnyöket, komoly anyagi segítséget és munkaalkalomtöbbletet jelentenek. A füzetből az azt forgató kisiparos és kiskereskedő megtudhatja, hogy mily feltételekkel vehet részt a különböző állami közmunkákban és közszállí-tásokban és azokban mily előnyök illetik meg. Felvilágosítást kap arra vonatkozóan is, hogy az adózásnál mily kedvezményekre van kilátása, házának tatarozásához mily adókedvezmények segítik, mily szerveknél nyerhet gazdasági tevő-kenysége folytatására előnyös feltételek mellett kölcsönt, hogyan juthat nyersanyaghoz és áruhoz s hogy a munkások és egyéb alkalmazottak hely-zetét a kötelező társadalmi biztosítás, a legkisebb munkabérmegállapítás, a munkaidőkorlátozás, a fizetési szabadság, a család- munkabér, stb. hogyan javítja. Széles közalkalmazotti rétegek (nyugdíjasok, árva- és özvegyek) számára is el-viszi e füzet a magyar kormány nagyszerű elha-tározásának hírét és teljes szövegét, amelyből ki-tűnik, hogy a magyar állam a román közszolgá-latban állott magyar és román alkalmazottak megélhetésének alapjait is biztosítani kívánja. Bár e rövid ismertetésből is kiviláglik a Gazda-sági Útmutató nagy gyakorlati jelentősége, amelynek mindenki részére való megszerzhetősé-gét azzal is elősegíteni kívánja a kormányzat, hogy díjtalanul bocsátja mindazok rendelkezésé-re, akik azt az Erdélyrezi Gazdasági Tanácsnál (Kolozsvár, Mátyás király-tér 7.), az erdélyi ke-reskedelmi és iparkamaráknál, valamint más közérdekű gazdasági szervezetektől kérik.

Árlejtési hirdetmény

A nagyváradi m. kir. Bábaképző Intézet igazgatósága az intézet részére szükséges 37 va-gon két éves vágású I. oszt. búkk, cser vagy gyertyán hasáb tűzfűz szállítására nyilvános ár-lejtési hirdet. Az árlejtésen résztvevő kereske-dők, vagy fatermelők zárt borítékban tett aján-lataikat írásban legkésőbb folyó hó 20-án dél-előtt 12 óráig a bábaképző intézet gazdasági hi-vatalába nyújtsák be. Óvadékképpen a városi főpénztárnál letétbe helyezendő az ajánlat össze-gének 5 százaléka, mely a szállítás elnyerése esetén 10 százalékra egészítendő ki.

Nagyvárad, 1940. október 11.

Az intézet igazgatósága.

Világsiker

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

Egy babaasszony naplója

Háromnyomatu művészi fedő-lap. 340 oldal. Ara 4 Pengő

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

Elrejtett árucikkeket találtak a Moskovics ipartelepeken

A bűnözőket letartóztatták.

Nagyvárad. Saját tud. A hatóságok tegnap rajtaütésszerűen átkutatták a Moskovics ipartelepek raktárait és ott igen nagymennyiségű rejtett árucikkeket, különösen kávét, cukrot, teát, rizset találtak. A rejtett áru értéke meghaladja a 300 ezer leit. Kiderült, hogy ezt a nagy mennyiségű árut Lustig Soma, a gyár zsidó aligazgatója halmozta fel az ipartelepek raktáraiban, aki az üzemeitől élvezett 30 ezer lei fizetése és körülbelül ugyanannyi mellékjövedelme mellett ilyen üzletekkel is foglalkozott. A zsidó gyárigazgató és bűntársai ellen megindult az eljárás.

Október 30-ig vásárolnak kedvezményes árfolyamon valutákat a Nemzeti Bank kirendeltségei

Mint az korábbi közlésünkből ismeretes, a Magyar Nemzeti Bank kirendeltségei egyes igazoltan árukvitelből származó devizákat és valutákat visszavonásig, egyéb eredetű devizát és valutát pedig 1940. október hó 15-ig a lapunkban naponta közzétett külön leuárfolyamokon vásárolhatnak meg.

Mint illetékes helyről közlik, a Magyar Nemzeti Bank kirendeltségei valutákat ezeken az árfolyamokon 1940. október hó 30-ig vásárolnak; a kedvezmény tehát valuták tekintetében — azok erejéigre való tekintet nélkül — 1940. november hó 1-től kezdve már nincsen hatályban. Devizákat — a térítési nehézségekre való tekintettel — a Bank további intézkedésig fog kedvezményes leuárfolyamokon vásárolni és pedig egyelőre, tekintet nélkül arra, hogy ezek áruszállításból származnak-e vagy sem.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árjegyzései:

1940. október hó 14-én:

Külföldi pénznemek	Pérez	Aru
Kanadai dollár	250.—	300 —
Dinár	7.60	7.90
Dollár U. S. A.	345.—	350.—
Cseh-Morva-Protoktoratási korona	11.45	11.80
Szlovák korona	11.55	11.90
Leu	3.20	3.40
Lira	17.40	17.90
Svájci frank	79.50	80.50
Svéd korona	81.70	82.70
Külföldi kifizetések		
Athén	3.02 ^{1/2}	3.05 ^{1/2}
Belgrád	7.82	7.88
Berlin	135.70	136.70
Pozsony	11.79	11.93
Bukarest	3.41	3.44
Istambul	268.—	271.—
London	13.87	14.03
Milánó	17.66	17.8864
Newyork	344.10	347.10
Prága	11.79	11.93
Szofia	4.11	4.15
Stockholm	82.—	82.80
Zürich	79.70	80.50

Kedvezményes leu-árfolyamok:

Külföldi pénznemek	Vételi árfolyam leuban
Dollár U. S. A.	211.65
Lira	9.50
Svájci frank	48.70
Külföldi kifizetések	
London	851.80
Milánó	9.50
Newyork	211.65
Zürich	48.70

* A természetes „Ferenc József” keserűvíz főgőta kitünően bevált háziser megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

A Magyar filmgyártás legsikerültebb alkotása! A legragyogóbb vigjáték!

Férjet keresek

Szereposztás:

A három leány	Turay Ida Szaplanczay Éva Kollár Livia	Kató ellenfele Pálma Nusi	Sulyok Mária Bilicsi Tivadar Ifj. Latabár Ungváry László
A papa	Rózsahegy Kálmán	Akik horogra kerülnek	
A mama	Hallassy Ariska	Málcsi néni a család gonosz szelleme	Egyed Lenke
Kató tanácsadója Mari	Vaszary Piri		
Mari völegénye	Tompa Pufi		

Ma, utójjára: SEMMELWEISS
Az anyák orvosa

Diszsbemutató csütörtökön a
Belvárosi Filmszínházban

Hogyan vesztette el Franciaország a háborút?

André Maurois, az ismert francia regény- és életrajzíró cikksorozatot kezdett a háború elvesztéséről. Maurois már a világháborúban is — éppúgy, mint a mostani háborúban — összekötőtiszt volt a francia és angol csapatok között. Angliát jól ismeri és könyveiben is gyakran foglalkozik angolokkal. A sorozatot egy amerikai újság közli, ebből vette át a Neue Zürcher Zeitung.

A svájci lap nyomán fordításban közöljük az első cikk két érdekes részletét:

Bonnet, aki akkor külügyminiszter volt, a következő esetet mesélte el nekem:

— Néhány nappal a háború előtt, 1939 augusztus vége felé, két magasrangú tisztet, akik hadseregünk és légi haderőnk vezetésért voltak felelősek, magamhoz kértem. Megmondtam nekik, hogy a háború felé sodródunk s ez a háború kikerülhetetlen, ha Lengyelország nem enged. Mindezek ellenére azt tanácsoltam a lengyeleknek majd, hogy Danzigot és a korridorot engedjék át a németeknek, ha ők kijelentik nekem, hogy nincs alapos kilátásunk a győzelemre. Tudom, hogy ezzel komoly veszedelmet idézek fel. Azt mondják majd,

hogy elárultam Lengyelországot, miután már Csehszlovákiát is elárultam. De ez nem fontos. Mindent szívesebben látok, mint országunk megsemmisítését, amely egyébként Lengyelország pusztulását is maga után vonná. Ne higgyék, hogy én a német harcikedvet alábecsülöm. Németország hét esztendő óta készülődik. Talán érdekünkben állana, hogy ennek a háborúnak kitörését késleltessük, hogy hat hónapot vagy egy esztendőt nyerjünk egy óriási fegyverkezési kampány megindítására. Ezért kérdeztem tehát önöket: Van-e súlyos katonai ok arra, hogy mi Lengyelországot ilyen áldozat meghozatalára biztassuk?

— A tiszték azonban azt válaszolták, mindegyik külön-külön, hogy nem látnak katonai okot a háború elhalasztására, ami egyébként is Németország számára éppen olyan hasznos volna, mint számunkra.

— Ilyen körülmények között nem tehettem egyebet.

Ez a beszélgetés, melyet maga a külügyminiszter mondott el Mauroisnak, mutatja, hogy valóban példátlan az a lelkiismeretlenség, amellyel Franciaországot katonai vezetői belevitték ebbe a háborúba, amelyet el kellett vesztítenie.

A lipcsei őszi mintavásár nagy sikere

A lipcsei birodalmi mintavásár 1940 őszen is nagy népgazdasági eredményeket mutatott fel. A vásáron, amelyen 6126 cég vett részt, a német ipar minden használati javakat előállító cége képviselve volt, hogy új gyártmányait különösen a külföldi vásárlóknak megmutassa. A kiállított tárgyak 22 vásárpalotában 90 emeletes, nem kevesebb mint 96351 négyzetkilométernyi területen voltak elhelyezve tökéletesen szemléltető elrendezésben.

A lipcsei birodalmi mintavásár látogatói 1940 őszen is, tulnyomó részükben komoly vásárlók voltak, a világgazdaság minden ágából. Ellentétben más hasonló rendezvényekkel a tisztán látványosságokat kereső látogatók teljesen hiányoztak. Minden látogató mögött egy kereskedelmi vagy ipari vállalat érdeklődése állt.

Az 103.594 német vásárlónak a mintavásár színhelyére való szállítása a német birodalmi vasutak igen erőfeszítését tette szükségessé, úgyhogy különvonatokat kellett beiktatni. Az 5537 külföldi vásárló nagyobb része is különvonatokat vett igénybe. Csaknem valamennyi vásárló több napon át tartózkodott Lipcsében, — amelynek lakossága ezúttal is tanubizonyosságot tehetett vendégzeretéről.

A német vásárlók között különösen feltűntek az új keleti részek kereskedői. A külföldet Németalföld képviselte a legnagyobb számban, 964 kereskedővel, s csaknem ugyanezt a számot mutatta Dánia is 889 vásárlóval. Sok látogatót küldött Svédország, Belgium, Olaszország, Jugoszlávia és Svájc is. Délkelet Európát 720 vásárló képviselte. Különös figyelemben részesültek a tengerentúli országok kereskedői, akik „azonnal háború utánra” eszközölték kötéseiket. A Cseh-Morva Protoktorátusból és a lengyel kormányzóságából is igen sok kereskedő jelent meg a mintavásáron.

A külföld érdeklődése leginkább a textil és ruházati áruk iránt nyilvánult meg. Ezután következtek: Háztartási cikkek, porcellánárúk, rövidárúk, bőrárúk, hangszerek, játékok, ékszer, papír és sportcikk. De figyelemreméltó volt a

külföld érdeklődése a többi cikkek, különösen a rádiócékek iránt. A vásárló országok között első helyen áll Hollandia. Utána a kőtések értékének sorrendjében következnek: Norvégia, Belgium, Dánia, Románia, Olaszország, Svédország, Jugoszlávia, Svájc, Finnország, Magyarország, Iran, Bulgária, Görögország és Szlovákia.

Az 1940. évi lipcsei őszi mintavásár a most kialakulóban lévő európai kontinentális gazdasági életér jegyében zajlott le. A vásárnak, nemzetekek óta növekvő vonzereje természetes túlsúlyt biztosít minden más mintavásár fölött. Rendkívüli nagysága s a külföld részvétele biztosítja a lipcsei birodalmi mintavásárnak a vezető szerepet a készárúkkal való kereskedés terén.

A német kiállítókon kívül 359 cég képviselte a külföld majdnem minden iparágát. 19 állam, köztük két európai kívüli ország kollektív kiállítást rendezett a lipcsei mintavásáron. Ezek a következők: Belgium, Brazília, Bulgária, Dánia, Finnország, Görögország, Iran, Olaszország, Japán, Jugoszlávia, Luxemburg, Hollandia, Norvégia, Románia, Svájc, Szlovákia, Magyarország, Szovjetország, valamint a Cseh-Morva Protoktorátus is.

A külföldi kiállítók figyelemreméltó üzleteket kötöttek a német bevételi kereskedelemmel, de jelentős tranzitüzletek is létesültek.

A német kereskedelem nemcsak a közeledő téli hónapokra való tekintettel eszközölt kötéseket, hanem tavaszra is ellátta magát. És bámulnatos, hogy bár a német ipar minden ágát rendkívül foglalkoztatja a háború, minden megrendelést teljesíteni tud.

A lipcsei birodalmi mintavásár ismét értékes közgazdasági eszköznek bizonyult. A kiállítókat bőven kárpótolták költségeikért az üzletkötések, amelyek összértéke 300 birodalmi márkára becsülhető. A háború tartalma alatt már másod ízben megrendezett birodalmi vásár nagy gazdasági sikerrel zárult és a külföldön a német gazdasági örörről a legmélyebb benyomást hagyta vissza.

Ne kísérletezzen!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legújabb stílusú és színű chamotte **50% famegtakarítást** ér el. Kizárólag kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javítás

Telefon 17-76

„Bafisa” KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött
Figusch József keramikus mérnök
Szilágyi Dezső-u. 3.

M. kir. államépítészeti hivatal Nagyvárad,
97.912/1940.
K. K. M. XIII.

Versenyfárgyalási hirdetmény

1. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium a 4. sz. budapest-nagyvárad-kolozsvári állami közút a Nagyváradtól 50+067 km. szelvényében tovább építendő gégegyi vasbetonhid vasbeton falszerkezeti és kapcsolatos munkáira a visszatért erdélyi rézekre korlátozott versenyfárgyalást tart, minél fogva a szóbanlevő munkákra csak az említett területen lakó vállalkozók tehetnek ajánlatot. A munkák költségeinek fedezete biztosítva van.

2. Az ajánlatot sértetlen borítékba helyezve, pecséttel lezárva, a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium segédhivatali főigazgatójánál 1940. évi október hó 26-án (szombaton) d. e. 10 óráig kell személyesen, vagy posta útján benyújtani.

3. Az ajánlat borítékját a következő felirattal kell ellátni: „Ajánlat a gégegyi vasbeton hid falszerkezetének a 97.912/1940. K. K. M. XIII. sz. versenyfárgyalási hirdetményben közölt építési munkáira.”

4. Bánatpénzül az ajánlati összeg 20%-át kell az ajánlat benyújtásának időpontjáig készpénzben, vagy a m. kir. Miniszterelnök, illetve Pénzügyminiszter vonatkozó rendeletei szerint bánatpénzül elfogadható egyéb értékekben (kötvények, kezességi nyilatkozatok, betétkönyvek, stb.) letenni.

5. Az ajánlati minta, feltételek, tervek, költségvetési ürlap, rajzok a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium közúti hídosztályában (Budapest, 11. Lánchíd-utca 1—3. sz. III. em. 312. sz. ajtó), ezenkívül a nagyváradi és kolozsvári államépítészeti hivatalokban a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ott az azokra vonatkozólag netán szükséges felvilágosítások is megadtnak. Ugyanott az ajánlati minta az ajánlattevő által ártételekkel kitöltendő ajánlati költségvetés és egyéb, az ajánlatához csatolandó mellékletek és tervek díjtalanul, míg az általános és részletes vállalati feltételek a közfoglalom útján szerezhetők be. Nagyvárad, 1940. évi október hó 15-én.

Hivatal főnök:
Oláh Béla s. k.
kir. műszaki tanácsos.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Sárgarigófészek

Erdélyi Mihály legnagyobb sikerű operettjének bemutató előadása pénteken este 8 órakor

A budapesti újságokból láthatjuk, hogy a Sárgarigófészek Erdélyi Mihály operettje már közeledik a 300-ik előadáshoz. Ennek az újdonságnak minden más hangzatos reklám szükségtelem. A Sárgarigófészek írója és zeneszerzője Erdélyi Mihály, akinek eddigi operettjei mindég és mindenütt a legnagyobb sikerei voltak a színházak, ahol színrekerültek. Most a Sárgarigófészek uralja minden színház műsorát, amely pénteken este végre hozzánk is eljut. Nincs olyan operett, amelyben annyi szellemesség, humor lenne, mint ebben az újdonságban, nem beszélve a bájos, melodikus muzsikájáról, amelynek minden gyes száma egy igazi sláger.

A budapesti előadásokon a siker még ma is nap-nap után fokozódik. Az operett százszázalékosan szórakoztat, hogy három órán át teljesen leköti a nézőt és mindenkinek gondtalan estét szerez.

A színház operett együttese különös gondal készül az újdonság bemutató előadására és lázasan folynak a próbák.

Folyik a munka a díszlet és festő-termekben

is, mert az igazgatóság teljesen új díszletekkel, ragyogó kiállításban hozza ki ezt a nagyszerű operettet.

Az újdonságot Felhő Ervin rendezi, a zenekart Szathmáry Endre vezényli, míg a főszerepeket: Erényi Böske, Rappert Dódi, Kertész Mancsi, Felhő Ervin, Némethy István, Bihary Zoltán, Hegyesi Ferenc, Derecskey Pál, Solti Miklós, Járay Teri játsszák.

A Sárgarigófészek péntek este 8, szombat este 9, vasárnap délután 5 és este 9, valamint hétfőn és kedden este 8 órakor lesz a színház műsorán.

Jegyekről ajánlatos lesz elővételben gondoskodni a színház elővételi pénztáránál.

Heti műsor:

Péntek este 8 órakor: **Sárgarigófészek**. Irta és zenéjét szerezte: Erdélyi Mihály. Az utolsó tíz év legnagyobb operett slágere. Teljesen új díszletek. Rendező: Felhő Ervin, vezényli: Szathmáry Endre.

Szombat délután 5 órakor: **Tokaji aszu**. Első olcsó helyőru előadása.

Szombat este 9 órakor: **Sárgarigófészek**.

Vasárnap délután 5 órakor: **Sárgarigófészek**.

Vasárnap este 9 órakor: **Sárgarigófészek**.

Hétfő este 8 órakor: **Sárgarigófészek**.

Kedd este 8 órakor: **Sárgarigófészek**.

Arcárhiedetése

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást kezes

Téglagyári
géplakatos, valamint tegla és cserégetető mester állást keres. — Címet a kiadóba.

Romániából
jött vas, fűszer és festék szakmában jártas kereskedő segéd állást keres, vidékre is megyek. Kántor István, Nagyvárad, Keskeny-utca 13.

Könnyebb
házi munkát, szerény díjazásért vállalom. — Nagyvárad, Erzsébet-u. 8. Némethi Vilma.

Keresztény sofőr,
Bukarestből menekült, állást keres. Nagyvárad, Erzsébet királyné u. 22.

Főzőnőnek,
házvezetőnőnek ajánlkozok Burikné, Nagyvárad, Damjanich-u. 30. szám.

Allást nyec

Keresek
perfekt magyar, német levelező gép és gyorsíró kisasszonyt, aki a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Címet a kiadóba kérek.

Iparvállalat,
perfekt keresztény gép-és gyorsírónt keres. Pályázatokat cím megjelölésével „Perfekt” jellegre a kiadóba kér.

Szobaasszonynak
komoly nőt és egy takarítónőt felveszek. Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 4. Jelentkezni a portásnál.

Lakás

Kiadó
4 szobás magánház központban. Ertekezni: dr. Ulferti. 3-tól 5-ig. Telefon 22-98.

Kiadó
2 sz. pas. előszobás lakás november 1-re. — Nagyvárad, Bem-u. 13

Tisztviselők

keresnek keresztény családnál 2 butorozott szobát, esetleg teljes ellátással. Munkaközvetítő Hivatal, Nagyvárad, Széchenyi-tér.

Kiadók

2, 3 és 4 szobás hallos modern lakások. Nagyvárad, Hitler Adolf-u. 24. Telefon 11-04.

2x3 szobás

utcai modern lakás, egyszoba fürdőszobás garzon lakás kiadó. Fr. deklódni: Nagyvárad, Csengery-u. 2.

Adás-vétel

Rózsaburgonya,
anyaországai 13, hopebely 10 fillér. F. rina mátkai hagyma 20. mátk: folkhagyma 60 fillér kg-ként. Időt és pénzt takarít meg, ha szükségletet telefonon vagy levelező lapon rendel meg. 50 kintig 40 fillérért hazaszállítom. Juresák burgonya és terménykereskedő. — Nagyvárad, Nagypiac-tér. Telefon: 11-96.

Eladó

Belgrád-utca 8. új adómentes ház, jövedelme 32.000 lei. Vételára 3300 pengő. — Ertekezni: Nagyváradon, Beöthy Ödön-utca 55.

Elutazás miatt

sürgősen eladók jól megépített 2 és 3 szobás, minden kényelemmel fürdőszobás magánházak 180 és 250 ezer leiert. — Dr. Klein Ingatlan-iroda, Nagyvárad, Szalárdi-u. 20.

Masszív,

modern díófagyókérek ebédlo eladó. Nagyvárad, Bethlen-u. 10. I. em.

Zongorát

és pianót veszek készpénzért. — Címek Steindl jellegre a kiadóba.

Eladó

váradi szőlőhegyen 4 hold szántó és 2 hold gyümölcsös, új lakóházzal, istállóval. Ára 300.000 lei. Ertekezni: Kotsis, Barthou 7.

Kicsi,

használt konyhaméreg megvételre kerestetik. Címeket ármegjelöléssel „Mérleg” jellegre a Rudolf Mosse hirdetőirodába, — Nagyvárad, Rákóczi-ut 13.

Hűlőgéle

Elvállalom

Erdély részére gyárak és iparvállalatok képviselőjét, öskeresztény kereskedő. Ackermann Péter, — Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 76.

Vendéglő

berendezéssel együtt azonnal kiadó. Nagyvárad, Teleki-u. 55.

20 év óta

fennálló könyv-, papirkereskedés, tőkével társat keres. Címeket „Biztos megélhetés” jellegre kiadóba.

Vendéglősök,

szállodások. Esti óras könyvelést vállalom. — Koszt ellenében. Cim a kiadóban.

Kevés

fűtéssel ruhát mosni, gyorsan és győztesen csak „Blank”-kal lehet.

Női kosztümök

és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

Szegedi Mihályné

keresi férjét, Szegedi Mihályt, aki Aradról eltűnt. Aki tud róla, értesítse feleségét. — Nagyvárad, Huszar-utca 15. Bessenyei Istvánnál.

Mindenféle

kézimunkát vállal szegény, keresztény, magyar nő. Várady Mária. Nagyvárad, Hodossy Miklós-u. 25.

Ujság-makulatura

kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Szövet

szükségletét pesti mintámból szerezze be. — Mágori, — Nagyvárad, Katolikus Kör épület.

Ócska

szövettereket gyönyörűen javítok, valamint kézzelkötött ágykabátok, gyermekruhák, kabátok, fejkötők, stb. Bodánénál, Nagyvárad, Kossuth-u. 16. Kézimunkaüzletben.

HAZAT-BIRTOKOT

venni, eladni akar forduljon PRAGER ISTVÁN-hoz Nagyvárad, Teleki-utca 38. szám.

Akik

magánházat, bérházat, birtokot, szőlőt, gyarat, malmot telket eladni, venni akarnak, keressek fel bizalommal a Popovics irodát, Nagyvárad, Szent János-u. 6. Telefon: 1567.

Házvezetőnőnek

menne idősebb asszony kis családnak vagy magános urhoz. Özv. Beöthy Béláné, Nagyvárad, Hattyu-u. 25. sz. Viktornénál.

Német-magyar tanítónő
órát ad, polgári iskolára előkészít, valamint zongora órát, zenédei képesítéssel ad, házhoz megy. Cim: Molnár Cukrászda, Nagyvárad, Rákóczi-ut 26.

Csont és moslók

eladó a Markovits lak-tanyában. Jelentkezni: Páll gondnoknál.

Hegedűórákat

ad a Budapesti Zene-művészeti főiskolán végzett okleveles tanárnő. Címeket a kiadóba kér.

INGATLANT

venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffer Ferenc
a Szent László-nyomdai igazgatója